SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо про Україну!

Рік 117, ЧИСЛО 23, П'ЯТНИЦЯ, 4 ЧЕРВНЯ 2010 РОКУ | 1893 | Vol. 117, No. 23, FRIDAY, JUNE 4, 2010 | $1.00

Україна протестує проти проросійського диктату

КИЇВ. – В Україні та 20 інших державах починається кампанія „Не дамо згасити свічу пам'яті", присвячена Голодоморові-геноцидові 1932-1933 років в Україні.

Генеральний секретар Світового Конґресу Українців (СКУ) Стефан Романів заявив у пресі: „20 країн світу, де їх громадяни разом з українцями вшановуватимуть мільйони невинних жертв злочинної політики геноциду, покажуть, що світ не дозволить ані забути, ані знівелювати пам'ять Голодомору в Україні 1932-1933 років".

19 червня у Києві відбудеться молитва за невинно вбитих, після якої Свічки Пам'яті поїдуть в міста України та по всьому світу. В кожній країні, яка підтримала кампанію, – а це Великобританія, Австралія, США, Еспанія, Канада, Арґентина, Бразилія, Греція, Росія та інші – участь в молитві візьмуть представники різних релігій та конфесій, політики, представники влади та української діяспори.

Свічка також побуває у резиденціях Европарляменту та Організації Об'єднаних Націй.

Учасники акції протесту проти антиукраїнської діяльности Президента України Віктора Януковича під час його перебування у Львові 27 травня.
Фото: УНІАН

До листопада 2010 року Свіча Пам'яті повернеться до України, де відбудуться жалобні вшанування пам'яті українців, знищених Голодомором.

„Національна пам'ять – не розмінна монета в руках політиків, що торгують національними інтересами України, – наголосив координатор кампанії в Україні Володимир В'ятрович. – Своєю активної позицією українці не допустять перегляду ключових питань історії на догоду політичній коньюнктурі".

Метою кампанії „Не дамо згасити Свічу Пам'яті" є недопущення замовчування справжніх причин, наслідків та організаторів геноциду. Організатори – СКУ і Український інститут національної пам'яті.

Кампанію підтримали Центр національного відродження ім. Степана Бандери, Фонд „Україна-3000", Київське товариство „Меморіял", Спілка Української Молоді, Національне скавтське об'єднання „Пласт", громадська оргазнізація „Люстрація", Центр досліджень визвольного руху, Молодіжний націоналістичний конґрес.

Усі вони мають вагомі підстави для протесту. 28 травня міністер освіти і науки Дмитро Табачник, заявив, що забере з підручників „бредятіну" про Голодомор як геноцид українського народу. „Вчи-

(Закінчення на стор. 5)

В Ню-Йорку відбувся 34-ий Український фестиваль

Транспарант- запрошення на Український фестиваль в Ню-Йорку. Фото: Степан Слуцький

Багатий вибір фестивальних пам'яток.

НЮ-ЙОРК. – 14-16 травня громада Української католицької церкви св. Юра провела 34-ий український фестиваль, який відкрив парох о. Вернард Панчук. Першого дня на святі виступили мистецькі гурти Академії св. Юра – танцюристи (керівник Дарія Генза), дівочий хор (керівник Анна Бачинська), школа бального танцю (керівник Наталя Лемішка), ансамбль бандуристів (керівник Сестра Бернарда), солістки Анна Смит, Наталя Крутовська, Андрея Попович.

15-16 травня в концерті взяли участь школа танцю 83-го Відділу Союзу Українок Америки (керівник Д. Генза), танцювальний ансамбль з Стемфорду, Конектикат, танцювальні ансамблі „Весна" (керівник Григорій Момот), „Зорепад" (керівники Петро й Адріяна Філі), „Іскра" (керівник Андрій Цибик), „Сизокрилі" (керівник Орландо Паґан), ряд інших виконавців.

На фестивалі був продаж пам'яток, а також українських страв. Дохід від продажу призначений на утримання Академії св. Юра.

Степан Слуцький

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Янукович відмовився від НАТО

КИЇВ. — Законопроєкт щодо підстав зовнішньої і внутрішньої політики, схвалений 1 червня Радою національної безпеки і оборони (РНБО), вже зареєстрований у Верховній Раді. Серед головних засад значиться забезпечення повноправної участи України в загальноевропейській та реґіональних системах колективної безпеки, набуття членства у Европейському союзі при збереженні добросусідських взаємин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими країнами Співдружности незалежних держав, а також з іншими державами світу. Натомість з законопроєкту вилучено пункт про приєднання до НАТО. Серед національних першочерговостей значаться: ґарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина; розвиток громадянського суспільства, його демократичних інститутів; захист державного суверенітету, територіяльної цілісности та недоторканости державних кордонів, недопущення втручання у внутрішні справи України; зміцнення політичної і соціяльної стабільности в суспільстві; забезпечення розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, ґарантування вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України; створення конкурентоспроможної, соціяльно орієнтованої ринкової економіки та забезпечення постійного зростання рівня життя і добробуту населення . *(„Українська правда")*

Д. Табачник визнає тільки мертвих українських поетів

КИЇВ. — Після ініціятив щодо змін у шкільній програмі з закордонної літератури та української історії, міністер освіти і науки Дмитро Табачник 1 червня вирішив змінити програму з української літератури. Відтепер, щоб автора вивчали у школі, він повинен бути мертвим. Міністер Д. Табачник повідомив: „Ми повинні розвантажити шкільну програму, тому що вона надто ускладнена. Вивчати все неможливо. Приміром, програма з української літератури. Існують европейська, французька традиції: там у школах не вивчають нині живих письменників, оскільки не устоялися ще естетичні критерії". Отже, відтепер школярі не зможуть пізнавати секрети сучасної української літератури, адже сучасні автори не відповідають новому „естетичному" критерію, бо ще живі. Учні не читатимуть твори Ліни Костенко, що вже стали клясикою, не збагатять своєї фантазії творами Юрія Андруховича, Віктора Неборака, Олександра Ірванця, Галини Пагутяк, не пізнають філософії Оксани Забужко. (*„Львівська газета")*

Головнокомандувач Збройних сил пішов у відставку

КИЇВ. — Начальник Генерального штабу генерал армії Іван Свида не згоден з поглядами Президента Віктора Януковича на шляхи розвитку збройних сил, і 28 травня подав прохання про свою резиґнацію, повідомила 29 травня прес-служба Міністерства оборони. Пояснюючи причини свого рішення, він заявив: „У ситуації, що склалася, я визнаю право Президента реалізувати його бачення шляхів розвитку Збройних сил. Він це робитиме з іншим начальником Генерального штабу". Він подякував генералам, офіцерам і всьому особовому складові Збройних сил за „непрості і відповідальні завдання", які вдалося спільно реалізувати задля зміцнення обороноздатности України. На посаду начальника Генштабу І. Свиду призначив у листопаді минулого року попередній Президент Віктор Ющенко. 31 травня Президент України Віктор Янукович призначив генерал-лейтенанта Григорія Педченка начальником Генерального штабу – головнокомандувачем Збройних сил України. Г. Педченко (1955 року народження) з 2003 по 2005 рік командував військами Південного оперативного командування Сухопутних військ Збройних сил України (ЗСУ), у 2005 році звільнений з лав ЗСУ, генерал-лейтенант запасу. З 2006 року по 2010 рік – депутат Одеської обласної ради. Розпорядженням Кабінету міністрів України від 31 березня 2010 року він був призначений на посаду першого заступника міністра оборони України. *(Радіо „Свобода", УНІАН)*

Вшанували героїв визвольних змагань

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. — Дві події відбулися 30 травня на вшанування героїв – учасників визвольних змагань. На Вічевому майдані з участю представників влади, духовенства, громадськости пройшло віче в пам'ять загиблих героїв. У ньому взяв участь голова обласної ради Ігор Олійник. Були делеґації з усіх районів области. Після урочистої ходи центральними вулицями міста до Меморіяльного скверу відбулася Панахида. Тут знаходяться могили січових стрільців. А 95-річчя славетної перемоги леґіону Українських Січових Стрільців над російсько-царським військом у Першій світовій війні на горі Маківка в Івано-Франківську відзначили святковою академією, яку організував обласний Клюб української інтеліґенції ім. Богдана Лепкого, обласне товариство „Просвіта", Наукове товариство ім. Шевченка. Поки учасники визвольних змагань не визнані на державному рівні, „ми маємо не ту Україну, за яку воювали" і потрібно боротися за історичну справедливість. Про це сказав на вічу в Івано-Франківську голова Всеукраїнського братства вояків ОУН і УПА Михайло Зеленчук. *(Радіо „Свобода")*

В Одесі відновив діяльність „Український клюб"

ОДЕСА. — 30 травня близько 200 представників української громади міста провели у престижному Центрі актуального мистецтва збори, на яких відновили діяльність „Українського клюбу Одеси", який діяв тут до 1918 року. Як заявив один з ініціяторів „Українського клюбу" Андрій Юсов, упродовж першої половини XX ст. „українська громада надзвичайно постраждала від тоталітарних режимів", втративши найкращих представників. За його словами, складний період переживає українство Одеси й зараз, що спонукало найбільш активних одеситів, як і в 1910 році, до консолідації зусиль заради реалізації актуальних завдань для громади й суспільства. Членство в „Українському клюбі" може набути будь-хто з одеситів, незалежно від національної приналежности, кому близькі ідеали українства. На звершення корисних для громади діянь учасників церемонії благословили Єпископ Яків, священик Української Греко-Католицької Церкви о. Ігор, а також привітали представники єврейської та вірменської громад Одеси. „Місія клюбу є дуже важливою нинішніх умовах, – зазначив голова ради Інституту національних інтересів Юрій Радухін, – оскільки національна самосвідомість суспільства може врятувати українську державність і суверенітет. Життя вимагає від нас гуртування навколо захисту національної спадщини та інтересів України". На відкритті клюбу експонувалися документальні матеріяли „Українська Одеса XX ст.". *(УНІАН)*

В. Янукович призначив послів України в Австрії та Франції

КИЇВ. — Президент України Віктор Янукович 31 травня призначив Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Австрія Андрія Березного, і Надзвичайним та Повноважним Послом України у Французькій Республіці – Олександра Купчишина. *(УНІАН)*

У Києві відновлено Українську Стрілецьку Громаду

КИЇВ. — У Києві розпочато відновлення діяльности Української Стрілецької Громади (УСГ), Нарада з цього питання відбулася 23 травня, у день трагічної загибелі основоположника Організації Українських Націоналістів (ОУН) полковника Євгена Коновальця. День наради був обраний не випадково, адже полковник Є. Коновалець був ініціятором створення УСГ в Канаді. Відкриваючи нараду, голова Центрального проводу ОУН(д) Павло Дорожинський поінформував про основні віхи становлення цієї комбатантської організації від її створення 23 січня 1928 року у Вініпезі, Канада. Основним завданням УСГ, в яку входили колишні вояки і старшини Українських Січових Стрільців, Армії Української Народної Республіки, Української Галицької Армії, Січових Стрільців (київських), було допомагати у продовженні боротьби за визволення рідної землі та підтримувати колишніх вояків, які опинилися за кордоном. Окрім Канади, подібна організація діяла у США, її було створено 1924 року. Після Другої світової війни УСГ у США припинила своє існування, увійшовши в Об'єднання колишніх вояків-українців Америки. В Україні УСГ організували у 1990-ті роки. Але активну діяльність УСГ на українському терені було тимчасово призупинено. Тепер її діяльність вирішено поновити як ветеранської організації в Україні. Її завданням є захист здобутків українського державотворення, а також збереження історичної та культурної спадщини. Очолив УСГ П. Дорожинський. *(Прес-служба УСГ)*

Кримський парлямент зробив російську мову реґіональною

СИМФЕРОПІЛЬ. — Верховна Рада Криму 27 травня оголосила російську мову реґіональною на території автономії. Депутати ухвалили „здійснювати заходи, передбачені Европейською хартією реґіональних мов або мов меншин щодо використання російської мови як реґіональної у праці Верховної Ради Автономної Республіки Крим". Також вирішено утворити тимчасову комісію і доручити їй підготувати і внести на затвердження парляменту перелік заходів щодо розвитку, використання і захисту російської мови. Цією ж ухвалою Верховна Рада Криму визначила 6 червня – це день народження поета Олександра Пушкіна – Днем російської мови у Криму. Крім цього, парлямент Криму вирішив звернутися у Кабінет Міністрів України з проханням внести до постанови від 12 листопада 1997 року зміни у частині, яка стосується видання документів про освіту та наукових звань російською мовою тощо. Таку велику кількість документів про російську мову і явний перетин у них деяких положень голова парляменту Криму Володимир Константінов назвав, з одного боку, „маслом масляним", з іншого – нагадуванням усім чиновникам, що російська мова у Криму захищена Конституцією. В середині травня депутат від Партії Реґіонів Вадим Колесніченко зареєстрував у Раді законопроєкт про реґіональні мови. У разі його ухвалення, офіційний статус в окремих реґіонах зможуть отримувати мови, якими розмовляють не менше 10 відс. населення реґіону. 26 травня кримські депутати проголосували за внесення змін до Конституції Криму у частині перейменування Верховної Ради у Верховний Совєт автономії. *(„День")*

В Україні засудили російського шпигуна

КИЇВ. — В кінці травня Служба безпеки України (СБУ) і Федеральна служба безпеки Росії (ФСБ) домовилися про повернення на Чорноморську фльоту співробітників російських спецслужб. Ексголова СБУ Валентин Наливайченко вважає серйозною загрозою для національної безпеки України діяльність чужоземних розвідок. Голова СБУ Валерій Хорошковський сказав, що затриманий у лютому цього року офіцер російської спецслужби Владімір Александров засуджений українським судом за шпигунство. Разом з тим голова СБУ не вважає загрозою для національної безпеки України повернення співробітників ФСБ в Україну, на Чорноморську фльоту. Заступник Посла Росії в Україні Всеволод Лоскутов заявив, що співробітники російських спецслужб працюють у кожному військовому підрозділі і будуть виконувати свої обов'язки і на Чорноморській фльоті. *(Бі-Бі-Сі)*

Меморандум ректора Українського Католицького Університету о. д-ра Бориса Ґудзяка про відвідини УКУ представником СБУ

Вранці 18 травня о 9-ій год. 27 хв. я отримав дзвінок на свій приватний мобільний телефон від представника Служби безпеки України (СБУ), який попросив про зустріч. Ми домовилися зустрітися через 20 хвилин у приміщенні ректорату УКУ. Цей співробітник вже контактував з ректоратом рік тому, під час візити до університету тодішнього Президента України Віктора Ющенка. Він також відвідав ректорат пізнього пообіддя 11 травня 2010 року в справі запиту Інституту екуменічних студій та Інституту історії Церкви про підписання угоди щодо опрацювання архівів СБУ. У цей час представників ректорату вже не було в кабінетах, і він мав, за висловом директора Інституту екуменічних студій д-ра Антуана Аржаковського, з ним „дуже добру зустріч“.

Після свого прибуття, 18 травня, цей співробітник у ввічливий спосіб повідомив про те, що деякі політичні партії плянують протести та демонстрації з приводу суперечливої (а в деяких випадках обурливої) політики нової української влади. Студенти будуть задіяні у цих протестах. Існує небезпека, що деякі з цих акцій можуть супроводжуватися провокаціями. Він ствердив, що студенти, звичайно, мають право протестувати, однак, адміністрація університету повинна їх застерегти, що ті, хто візьме участь у будь-якій протиправній діяльності, будуть притягнуті до відповідальности перед законом. Протиправна діяльність включає в себе не тільки акти насильства, а й, наприклад, пікети, що блькоують доступ до робочих місць урядових службовців (або будь-які інші протести, не санкціоновані владою).

Після усного представлення справи співробітник поклав на стіл розкритого листа на аркуші паперу, що був адресований мені. Він попросив мене прочитати листа, а тоді підтвердити підписом, що я ознайомився з його змістом. Відвідувач ствердив, що після того, як я прочитаю і підпишу цей лист, він повинен забрати його з собою. Оскільки я зміг побачити, що документ був адресований мені як ректорові (я також зауважив, що на ньому було два підписи, які надавали йому особливо офіційного характеру), я спокійно відповів, що всякий лист, адресований мені, стає моєю власністю і повинен залишатися у мене, принаймні у формі копії. Лише за цих умов я міг погодитися прочитати цей лист (не говорячи вже про те, щоб його підписувати).

Співробітник був явно збентежений моєю відповіддю. Видавалося, що він не мав подібних прецедентів, тому що у моїй присутності зателефонував по мобільному зв’язку до свого (місцевого) керівництва, запитуючи про інструкції, що робити далі. Начальник відмовив у дозволі лишити мені чи то оригінал, чи копію листа, сказавши, що СБУ побоюється, що я „можу опублікувати його в інтернеті“. Я поставив запитання про доцільність всієї цієї процедури та про необхідність такої секретности й відмовився навіть дивитися на листа і читати його зміст. Молодий співробітник був розчарований і частково збентежений, однак, не чинив додаткового тиску і не сперечався з моєю арґументацією.

Наша розмова мала й душпастирський момент. Я нагадав співробітникові той факт, що СБУ як нащадок колишнього КҐБ, у якій залишається багато працівників ще з радянських часів, обтяжена спадщиною фізичного й морального ламання і калічення людей, та що він, як молода одружена особа, повинен бути обережним, аби не допуститися вчинків, які можуть завдати непоправної шкоди йому особисто та осоромити його перед дітьми та онуками. Як священик я почувався зобов’язаним вказати на цю душпастирську перспективу. До його чести, він відмежувався від спадщини минулого й заявив про своє прагнення служити потребам українських громадян. Він також попросив звернути йому увагу, якщо я вважаю, що він чинить неналежний тиск. Врешті, я висловив моє особисте й назагал поширене в народі глибоке розчарування тим, що праця СБУ така непослідовна, що офіцери безпеки й міліції живуть розкішно, хоч отримують мізерні зарплати, що їхня діяльність просякнута корупцією та що нехтуються законні права громадян і їхня рівність перед законом. Я навів свіжий приклад з моїм двоюрідним братом Теодором Гудзяком, мером міста Винники, який у лютому 2010 року (три дні після обрання нового Президента) був арештований на підставі зфабрикованого звинувачення в хабарництві, організованого відомим корупціонером – політичним конкурентом й колишнім міліціонером – та за допомогою обласної й міської міліції. Незважаючи на те, що за два місяці до зфабрикованої справи мер, спираючись на голоси міської ради, надав СБУ відео, на якому переодягнені у цивільний одяг міліціонери серед ночі безперешкодно вриваються в його бюро у міській раді, дістають з сейфу міську печатку і ставлять її на різних документах, СБУ не вжила жодних заходів. (Предстоятелі Церкви, зокрема Блаженніший Любомир (Гузар), висловили занепокоєння, що внаслідок маніпульованих асоціяцій цей випадок може бути використаний як привід, аби скомпрометувати ректора УКУ і цілу інституцію, яка має виняткову репутацію вільної від корупції). Я також повідомив, що маю достовірні свідчення та авдіодокази того, що мій телефон прослуховується, і то вже протягом багатьох місяців.

Народ України продовжує побоюватися й не довіряти як Службі безпеки, так і міліції через систематичні зловживання законом; через поширену практику залякування чесних політиків, журналістів, активних громадян; через зухвалий шантаж і здирства, здійснювані силовими структурами щодо середнього та малого бізнесу. Я попросив молодого співробітника передати мою стурбованість такими фактами своєму начальству. Я мав враження, що він особисто готовий дослухатися до етичних арґументів, але й, водночас, виконує свою звичну роботу. Мені було ясно, що він старанно „дотримується інструкцій“.

Під час нашої розмови співробітник СБУ запитав мене про Генеральну асамблею Федерації европейських католицьких університетів (FUCE), що мала відбутися 20-22 травня в стінах УКУ у Львові. Він охарактеризував її як важливу подію (вона отримала серйозний розголос) і спитав про програму та про те, чи зустріч відкрита для широкого загалу. Стало зрозуміло, що він був би зацікавлений взяти у ній участь. Я сказав, що головна тема – „Діяльність католицьких університетів задля гуманізації суспільства“ була оголошена в засобах масової інформації і що результати обговорень також будуть оприлюднені. Однак, робочі засідання ректорів університетів не є загальнодоступними. Я пояснив, що 211 членів Міжнародної федерації католицьких університетів (IFCU) та 49 членів FUCE ретельно слідкують за розвитком єдиного католицького університету на території колишнього Радянського Союзу. Вони особливо зацікавились обставинами діяльности УКУ – після того, як у березні на щорічній зустрічі Ради консульторів IFCU в Японії я мав нагоду описати деякі наші суспільно-політичні перипетії та загрози свободі інтелектуального дискурсу (нав’язування радянського бачення історії; реабілітацію сталінізму і Й. Сталіна, якому 5 травня 2010 року в Запоріжжі відкрили новий пам’ятник; відновлення цензури у пресі й на телебаченні), які несумісні з нормальним університетським життям.

Тоді, як це й було домовлено на початку зустрічі, я запросив до розмови першого проректора УКУ д-ра Тараса Добка, якому співробітник повторив побажання СБУ.

Розуміючи стурбованість СБУ збереженням стабільности українського супільства, слід зробити декілька висновків з цієї зустрічі та пропозицій, які на ній були висловлені:

1. Підписання такого документа, як цей лист, що був мені запропонований до підпису, рівнозначне зі згодою на співпрацю з СБУ. Особа, яка його підписує, властиво, погоджується зі змістом листа та з можливими його наслідками. У практиці радянських спецслужб поставлення підпису на документі, який був написаний КҐБ і зберігався там, було основним методом вербування таємних інформаторів (сексотів).

2. Такі методи не мають відомих (мені) прецедентів у незалежній Україні в досвіді УКУ та Львівського Національного університету ім. Івана Франка, чийого довголітнього ректора (і колишнього міністра освіти і науки 2008-2010) Івана Вакарчука я спитався безпосередньо після цієї зустрічі. Ці методи були добре відомі в радянські часи.

3. Конфіскація листа після підписання робить його і підпис інструментами для використання СБУ на власний розсуд.

4. Можливі сценарії використання подібного документа включають таке:

а) У випадку арешту студента СБУ може звернутися до ректорату з оскарженням, що університет був поінформований про небезпеку для студентів, але не вжив необхідних заходів, щоб вберегти їх від протиправних вчинків чи насилля щодо них. У такому випадку адміністрації університету може бути висунуте звинувачення з подальшою моральною та юридичною відповідальністю. Звинувачення з юридичними наслідками може стати інструментом змусити університет піти на компроміс стосовно своїх засадничих принципів (свободи слова, форм суспільної діяльности та критики, навіть релігійних практик – все це має свої прецеденти в недавній історії). Більше того, влада може використовувати такий претекст, аби здійснювати потужний тиск на університет з метою приборкати будь-які студентські протести.

б) Після гіпотетичного арешту студента чи студентів їхнім колегам і батькам, як і іншим членам університетської спільноти, можуть показати документ, яким адміністрація була попереджена, і їй порадили приборкати прояви студентської активности. Оскільки адміністрація не відвернула студентів від незаконної діяльности, яка стала приводом для арешту, батьки й інші особи можуть зробити висновок, що університет недостатньо (неадекватно) піклується безпекою своїх студентів. Це був би найефективніший спосіб поділити університетську спільноту та підірвати репутацію університету серед його найважливіших членів – студентів.

5. Явний та справжній сюрприз, яким стала для співробітника моя відмова вчинити так, як вимагалося, може означати, що він не часто зустрічається з подібною реакцією. Він пояснив мені, що регулярно працює з духовенством. Можна припускати, що подібним чином зверталися або будуть звертатися і до інших душпастирів (які працюють з молоддю, студентами і т.д.), та що хтось не міг або не зможе відмовитися підписати такий документ.

6. Заходи такого типу породжують острах і тривогу. Вони й задумані для того, аби залякати адміністрації університетів та студентів. Вони є елементом методології, добре знаної українському народові. Відродження таких практик є свідомою спробою відродити методи радянського тоталітарного минулого та наново посіяти страх у суспільстві, яке тільки почало відчувати свою свободу.

7. Оскільки лише декілька з приблизно 170 українських університетів заявили протест проти недавніх змін у політиці та освіті, а багатьох ректорів спонукали і/або змусили висловитися на їхню підтримку, то зрозуміло, що останнім часом у вищу освіту швидкою ходою повертаються страх і пристосуванство. Можна очікувати, що УКУ буде об’єктом особливої уваги й можливого тиску в наступні місяці. Солідарність міжнародної спільноти і, особливо, академічного світу буде важливою допомогою для УКУ, аби університет відстояв свою принципову позицію стосовно інтелек-

(Закінчення на стор. 5)

АМЕРИКА І СВІТ

Америка вшанувала пам'ять своїх героїв

ВАШІНҐТОН. — 31 травня у США відзначають День пам'яті. В цей день країна вшановує своїх героїв – тих, хто загинув у війнах. Загалом цей день є національним святом США. Та цього року воно сприймається дещо по-іншому, адже кількість жертв у війні в Афганістані перевищила 1000 осіб. Понад 600 осіб, що загинули в Іраку та Афганістані, поховані у секції ч. 60, яку називають „найсумнішим акром" в Америці. На початку травня її відвідав навіть Президент Афганістану Гамід Карзай. Багатьох загиблих в Афганістані поховано на Арлінґтонському національному кладовищі, серед понад 330 тис. інших військовослужбовців. Зазвичай у День пам'яті тут збирається близько 10 тис. осіб. Спочатку тут ховали померлих у громадянській війні. Тепер хоронять загиблих в Іраку та Афганістані. Президент Барак Обама взяв участь у церемонії покладання вінків на національному кладовищі Авраама Лінкольна, що на південь від міста Чикаґо. А тим часом у столичному Вашінґтоні віце-президент країни Джо Байден взяв участь у церемонії покладання вінків на національному Арлінґтонському кладовищі. Він сказав, що у цей день почуття втрати переплітаються з почуттям надзвичайної гордости. Дж. Байден віддав шану воякам, що віддали життя у війнах в Іраку та Афганістані, як також в інших військових конфліктах. *(Радіо „Свобода",„Голос Америки")*

Б. Обама назвав головного ворога США

ВАШІНҐТОН. — 27 травня оприлюднено нову національну стратегію безпеки, розроблену урядом Президента Барака Обами. Згідно з документом, головною загрозою безпеки США є тероризм, а основним ворогом – радикальна ісламістська мережа „Аль-Кайда" і пов'язані з нею угрупування. „Ми завжди будемо виступати проти тероризму і переслідувати тих, хто пов'язаний з терористичною діяльністю", – вказується в 52-сторінковому документі. Опублікована стратегія підкреслює, що США не воюють з представниками певної релігії, в цьому випадку – з ісламом: „Ми воюємо з конкретною організацією, а саме з „Аль-Кайдою" і її спільниками, які ведуть боротьбу проти нас і наших союзників". *(„Укрінформ")*

У Пакистані загинув провідник „Аль-Кайди"

ІСЛЯМАБАД, Пакистан. — Представник американської розвідки заявив 1 червня, що у висліді ракетної атаки в Пакистані загинув третій за значенням провідник терористичної мережі „Аль-Кайда" Мустафа Абу аль-Язід. Посадова особа, яка говорила за умови нерозголошення свого прізвища, заявила, що службовці розвідки мають „достатні підстави" вірити, що аль-Язід, відомий також як шейх Саїд аль-Масрі, загинув у результаті повітряного нападу в племінному районі Пакистану. Приватні розвідувальні аґентства кажуть, що про його смерть повідомило кілька ісламських радикальних інтернет-сторінок. В нападі загинули дружина аль-Язіда, три його дочки і внучка, а також інші чоловіки, жінки і діти. Напад здійснено за допомогою невеликого безпілотного літака. Народжений в Єгипті аль-Масрі керував діяльністю „Аль-Кайди" в Афганістані і Пакистані. Він займався фінансовими справами і оперативним плянуванням. Аль-Масрі втримував тісні зв'язки з Осамою бен Ладеном і відповідав за банківські рахунки на Близькому Сході, які були використані для фінансування терористичних нападів проти США 11 вересня 2001 року. *(„Голос Америки")*

Президент Б. Обама відвідав район екологічної катастрофи

ВЕНІС, Луїзіяна. — Президент Барак Обама 28 травня прибув до штату Луїзіяна, щоб перевірити зусилля нафтової компанії „Бритіш Петролеюм" (British Petroleum), до яких вона вдається для зупинення найбільшого в історії витікання нафти. Президент Б. Обама негайно відбув на зустріч з адміралом Берегової охорони Тедом Аленом та іншими особами. Того дня „Бритіш Петролеюм" повідомила, що вона продовжує помпувати бурову рідину у свердловину, щоб зупинити витікання нафти. Це так звана акція „топ кіл". Високопоставлений службовець нафтової компанії Тоні Гейвард заявив, що робітники вливали у свердловину також інші матеріяли. *(Радіо „Свобода")*

Дж. Байден провів телефонну розмову з В. Януковичем

ВАШІНҐТОН. — 24 травня віцепрезидент Джозеф Байден мав телефонну розмову з Президентом України Віктором Януковичем. Вони обговорили заходи, до яких вдається Україна з метою виведення економіки на стабільний шлях, порушили важливі питання двостороннього й реґіонального значення, включно з проґресом, який робить Україна у встановленні тісніших зв'язків з США та Европою. *(„Голос Америки")*

США осуджують напад ізраїльських сил на фльотилію

ВАШІНҐТОН. — Рада Безпеки ООН незабаром розпочне екстренне засідання, на якому збирається обговорити військово-морський удар Ізраїлю 31 травня по фльотилії, яка везла допомогу у Сектор Ґази. Дії ізраїльтян засудили і Сполучені Штати. Білий Дім заявив, що намагається наразі з'ясувати причини виникнення конфлікту. На 1 червня у Президента США була запланована зустріч з прем'єр-міністром Ізраїлю, яку за згодою обох сторін перенесено на невизначений термін. Щонайменше дев'ятеро осіб загинули і ще кілька десятків отримали поранення, коли ізраїльські спецпідрозділи почали штурм кораблів. Очолювана турецьким кораблем фльотилія на момент нападу перебувала у міжнародних водах. Прем'єр-міністер Ізраїлю Бенямін Нетаніягу висловив жаль з приводу загибелі людей, утім, дії ізраїльських вояків він назвав самозахистом. Речник ізраїльського уряду, у свою чергу, додав, що активісти мали при собі зброю і були готові атакувати ізраїльтян. Тим часом представники „вільного руху Ґази", які і організували надходження допомоги, описали акцію як напад на цивільних людей, кажучи, що активісти не мали насильницьких намірів. Актом „державного тероризму" назвав дії ізраїльтян і прем'єр-міністер Туреччини. Ця країна вже відкликала з Ізраїлю свого посла і скасувала проведення трьох запляннованих разом з Ізраїлем військових навчань. *(„Голос Америки")*

УККА підтримує Народний комітет захисту України

ВАШІНҐТОН. — Український Конґресовий Комітет Америки (УККА), представницька організація американців українського походження, вітає формування Народного комітету захисту України. Почувши новину про його створення і заклик демократичних сил до об'єднання, УККА додає свій підпис на підтримку Народного комітету захисту України. *(Крайова Екзекутива УККА)*

Українська діяспора обурена візитою працівника СБУ в УКУ

ВАШІНҐТОН. — Цього тижня на шпальти міжнародної преси вилилась історія про візиту працівника Служби Безпеки України (СБУ) до Українського Католицького Університету (УКУ). Ректор цього навчального закладу о. Борис Ґудзяк повідомив, що до нього завітав працівник СБУ, щоб, як він висловився, „попередити про небезпеку та відповідальність, якщо студенти порушуватимуть закон, беручи участь у антиурядових протестах". Ректор о. Б. Ґудзяк розцінив такі дії з боку представників влади як тиск на керівництво та студентів університету. 30 травня член наглядової ради УКУ та активний діяч української громади у Вашінґтоні Іван Гевко заявив, що такі дії недопустимі у демократичному суспільстві. *(„Голос Америки")*

Мечеть поблизу місця веж-близнюків у Ню-Йорку

НЮ-ЙОРК. — Плян мусульманських громад Ню-Йорку звести мечеть поблизу так званого „нульового рівня", на якому до терактів 11 вересня 2001 року стояли вежі-близнюки, вже став „яблуком розбрату", а не ознакою примирення у боротьбі проти ісламського радикалізму. Майже десятиліття пройшло з часу терористичних нападів у США, а громадськість і досі сперечається щодо того, що саме повинно бути збудоване на „нульовому рівні" та навіть поруч. Усього два квартали звідти плянується будівництво мечеті. І це обурило багатьох людей. Громада американських мусульман плянує збудувати тут 15-поверхову будівлю, яка, за їхніми словами, буде служити культурним центром. Сьогодні на цьому місці залишається споруда, пошкоджена у 2001 році. Американські мусульмани вже кілька місяців використовують її для молитов. Дейзі Кан, яка очолює проєкт з будівництва, каже, що центр буде відкритий для всіх, і наголошує, що у терактах загинули і мусульмани. „Нам не знайти кращого місця, бо ця трагедія завдала шкоди усім нам", – зазначає вона. Все ж таки чимало людей з цим категорично не погоджується. Одна жінка порівняла цю ідею з тим, якби у Перл Гарбор побудували японський культурний центр. *(„Голос Америки")*

Несподівана відставка німецького президента

БЕРЛІН. — Президент Німеччини Горст Келер 31 травня заявив, що йде у відставку через поширену критику його коментарів, у яких він пов'язав військову місію своєї країни в Афганістані з комерційними інтересами. Несподіване рішення Г. Келера, якого обрали на другий президентський термін минулого року, є безпрецедентним. Згідно з конституцією, його обов'язки буде тимчасово виконувати президент верхньої палати парляменту до нових виборів за 30 днів. Г. Келер пошкодував, що його висловлювання можуть призвести до того, що він назвав непорозумінням щодо складного питання для його народу. Повертаючись цього місяця після візити до Афганістану, він сказав, що такий великий експортер, як Німеччина, має знати, що в разі неочікуваних ситуацій військова інтервенція є необхідною заради захисту вільних торговельних маршрутів. Його заяву гостро скритикували дипломати. Рішення Г. Келера піти у відставку багато хто вважає надзвичайно невчасним. Нового президента обиратиме спеціяльно скликаний з'їзд з участю всіх членів нижньої палати парляменту Бундестаґу та представників 16-ти федеральних земель Німеччини. *(Бі-Бі-Сі)*

Віталій Кличко захистив звання чемпіона

ҐЕЗЕЛЬКІРХЕН, Німеччина. – 29 травня відбувся двобій з боксу між чемпіоном світу за версією WBC в суперважкій вазі українцем Віталієм Кличком і польським претендентом на звання чемпіона Альбертом Сосновським. Український боксер завершив бій у 10-му равнді. Після одного з ударів А. Сосновський не втримався на ногах. Суддя зупинив бій, зарахувавши Кличкові-старшому перемогу технічним нокавтом. Таким чином В. Кличко захистив чемпіонський пояс WBC у важкій вазі в бою проти поляка А. Сосновського. Чемпіон IBF і WBO у суперважкій вазі Володимир Кличко проведе свій наступний поєдинок у вересні. Ім'я суперника ще невідоме. *(„Кореспондент")*

Ірак ліквідує компанію „Іракі Ейрвейс"

БАГДАД, Ірак. — Іракська влада вирішила закрити державну компанію „Іракі Ейрвейс" (Iraqi Airways). Про це 26 травня повідомило міністерство транспорту країни, пояснивши, що рішення пов'язане з майновою суперечкою між авіокомпанією та сусіднім Кувейтом. Нагадаємо, „Кувейт Ейрвейс" (Kuwait Airways) стверджує, що іракська сторона заборгувала їй 1.2 млрд. дол. з часів окупації військ Садама Гусейна Кувейту на початку 1990-их років. *(„День")*

КОЛОНКА КОМЕНТАТОРА

Не будьмо наївні...

В момент, коли відверті нищителі українського національного відродження вже дорвалися до влади в Україні, коли критерієм призначення міністрів і голів обласних держадміністрацій є байдужість цих „кадрів“ до українського питання, до долі незалежної України, коли московські руки цинічно, не боячись осуду світу, смикають за ниточки своїх маріонеток в Києві, – якось навіть незручно згадувати наше старосвітське „не так тії вороги, як добрії люди“. Тим більше, якщо привід до такої згадки дає інтелектуальний прошарок, від якого Україна, вже напівпоневолена „реґіоналами“, чекає мудрої й ефективної ради-поради.

Чи ж належить до мудрих пропозиція, висловлена в „Українській правді“ (21 травня, російськомовна стаття „Бєс компроміссов“) молодими політтехнологами Ярославом Ведмедем і Василем Самохваловим, – що оскільки поділ в Україні проходить по лінії етнолінґвістичній, етнокультурній, то ніякі компроміси між зросійщеними сходом та півднем й проукраїнськими центром і заходом України неможливі, тому країну за цим поділом і треба розділити надвоє? Ось їхні, з дозволу сказати, арґументи:

„...Можливо, нема жодної необхідности в пошукові компромісів? Можливо, слід зібратися на дусі й відкинути марні ілюзії? Бо ніколи мешканець Донбасу не вважатиме Шухевича своїм героєм. Ніколи галичани не будуть добре ставитися до Червоної армії.

Якщо чоловік і дружина заважають одне одному жити, то розлучення стає хоч і малоприємною, але вповні зрозумілою альтернативою. Якщо останні 19 років Схід і Захід провели у втомливому протистоянні, то, можливо, є рація обміняти спільну двокімнатну квартиру на дві однокімнатні у тому ж районі?

...У випадку зрозумілого розлучення сходу і заходу перед обидвома Українами відриваються захоплюючі перспективи. Кожна зі сторін дістане можливіть не на словах, а на ділі довести, що саме її шлях був єдино правильним.

І свої перемоги одні будуть святкувати під прапорами Евросоюзу, інші – під російським триколором“.

Наші читачі напевно помітили, як необ’єктивно, неісторично автори тлумачать різницю між мешканцями Донбасу і галичанами, вдаючись до такого неповажного доказу – „ніколи“. З їхнього тексту випливає, що непереборна прірва у світосприйманні тих й інших – від сотворення світу, тому вихід тільки в розлученні. Ні, вихід – у правді, в бажанні знати правду.

У вересні 1939 року галичани добре ставилися до Червоної армії, зустрічали її з квітами, як свою визволительку. Але в червні 1941-го, коли тюрми в західньоукраїнських містах підпливали кров’ю невинних людей, убитих тією самою владою, котру народ ще недавно зустрічав квітами, приязнь змінилася на ненависть і на збройний опір такому „визволенню“.

Тим часом Донбас „не вважатиме Шухевича своїм героєм“ лише доти, поки не відкриє очей на правду історії. Автори чомусь замовчують той факт, що люди на сході і півдні України живуть чужою правдою і тому заслуговують не лише на докір, але й на співчуття. Чи, може, автори хотіли сказати, що правда Донбасу і правда Москви – це те саме? Ні, бо Московія, живучи виключно завойовництвом, вже віки не може вийти з кола брехні. Але те, що Донбас так глибоко, вже, властиво, на рівні психологічної хвороби, індоктринований московщиною, все ж не означає, що хвороба – невиліковна. Ніколи не кажіть „ніколи“.

Принаймні, коли пропонувати розділ України, належалося б спершу опитати, чи кожен мешканець Донбасу цього хоче. Вже не кажучи про те, що для всієї української України Донбас асоціюється не з Віктором Януковичем і Ринатом Ахметовим, а з Володимиром Сосюрою, Василем Стусом, Олексою Тихим, Іваном Дзюбою, Анатолієм Солов’яненком й тисячами інших українських патріотів.

Ще більша хиба – в міркуваннях Я. Ведмедя і В. Самохвалова про „захоплюючі перспективи“ у випадку поділу України. Автори або не розуміють, що пишуть, або свідомо вводять в оману читачів, які не знають української історії XX ст., зокрема серпневих і вересневих подій 1914 року, коли військо царської Росії, у висліді перших успішних боїв на австрійському фронті, захопило Львів і Перемишль і коли цар Микола II видав маніфест про „об’єднання російського народу“.

Й українство в Галичині, котре перед приходом росіян зазнало тяжких переслідувань з боку поляків, австрійців і мадярів, опинилося у ще страшнішій небезпеці: москалі негайно закрили всі українські установи, школи, бібліотеки, десятки тисяч українців опинилися в Сибіру, а греко-католики були поставлені перед вибором: або перехід в православ’я, або – тюрма. „Галіція і Лемківщина – споконвіку корінна частина великої Росії“, – проголосив царський губернатор Львова граф Олексій Бобринський.

Та ще більшу наругу, ніж „возз’єднання“, приніс відступ росіян з Галичини, Холмщини і Волині. Горіли десятки українських сіл, людей разом з худобою напихали до товарняків і везли вглиб Росії. Це називалося – „нічого свого не віддати ворогові“.

Тому не будьмо наївними і не думаймо, що неоімперська верхівка сьогоднішньої Москви задовольнилася б східньо-південною частиною України. Їм не територія потрібна, їхньою внутрішньою спонукою, котра вже традиційно замінює їм духовність, є ненависть до українства як ідеї. Ненависть і невідступне прагнення викорінити її й убити назавжди.

Кремлівські стратеги добре усвідомлюють, що, відмовившись від Західньої України, вони одержать другу Чечню, таку ж нескорену і вулканічну. Вона нестримно випромінювала б українську національну ідею й далі будила б нею підмосковних українців.

Навіть якщо Москва сказала б „ні-ні, нехай собі галичани живуть, як хочуть“, не вірмо їй. Віддання західніх областей України Европі було б тільки тактичним кроком, тоншим способом ошуканства й остаточного опанування – через „п’яту колону“ і шалені московські нафтогазодоляри.

Бережімо соборну Україну, бо тільки така Україна збереже нас.

Петро Часто

Україна протестує...

(Закінчення зі стор. 1)

тель не зможе промивати голови школярам у відповідності зі своїми суб’єктивними поглядами“, – сказав він.

Прояви протесту проти проросійської політики сучасних провідників України ширяться в усіх реґіонах. У Запоріжжі облили фарбою пам’ятник Йосифові Сталінові – катові України.

У Львові 27 травня під час візиту Президента України Віктора Януковича вийшла на акції протесту місцева громада Всеукраїнського об’єднання „Свобода“. Біля центрального входу до університету „Львівська Політехніка“ вони скандували: „Зека на нари!“ та „Януковича – геть!“.

Євген Головаха, заступник директора Інституту соціології Національної Академії Наук України, розповів 26 травня: „Ніхто не чекав, що Віктор Янукович і його бриґада такими темпами почнуть освоювати соціяльно-політичний і геополітичний простір. Зараз в суспільстві панує деяка розгубленість, і вона не дозволяє остаточно прийти до висновку, чого нам чекати найближчими роками. *(УНІАН, „Українська правда“)*

Меморандум...

(Закінчення зі стор. 3)

туальної і суспільної свободи.

8. Відкриті висловлювання і публікації на ці теми є мирним і найбільш ефективним способом протидії секретній контролі та залякуванню студентів і громадян. Як стало очевидним під час згаданого випадку, представники владних структур є особливо чутливими до винесення їхніх дій на публіку. Інформація може відігравати запобіжну, кориґуючу й зцілюючу ролю, якщо вона виявляє заплановані дії, які мають на меті обмежити громадянську свободу, демократію та людську гідність. Слід зазначити, що 11 травня 2010 року, коли українські студенти організовували протести у Львові та Києві, представник апарату Ігоря Держка, заступника голови Львівської обласної держадміністрації, відповідального за гуманітарні питання, зателефонував до ректорату й запитав про статистику – кількість студентів, які беруть участь у демонстраціях. В УКУ відповіли, що не знають, яким чином вести такі підрахунки.

Прошу пам’ятати про УКУ, про всіх студентів та громадян України у Ваших думках і молитвах.

о. Борис Ґудзяк,
ректор Українського
Католицького Університету
Львів, 19 травня 2010 р. Б.

Поточний огляд якости поштової доставі газети „Свобода“

Шановні передплатники!

Редакція „Свободи“ і „The Ukrainian Weekly“ ще раз підготувала цей опитник у відповідь на збільшення кількости нарікань на запізніле отримання наших газет.

Просимо Вас взяти участь в опитуванні і заповнити поданий унизу опитник щодо доставлення газет протягом чотирьох тижнів червня. Навіть якщо Ви заповнили такий опитник за квітень, просимо заповнити також за червень. Ми збираємо цю інформацію, щоб задокументувати швидкість руху газет в поштовій системі і визначити, де виникає проблема.

Для зручности наступна форма буде друкована чотири тижні. Будьласка, виповніть її один раз і надішліть до адміністрації газет.

1. Впишіть Вашу адресу точно так, як вона є на газеті.

Name..

Address..

City, State, Zip...

2. Впишіть дату, коли Ви отримали слідуючі числа газети у відповідному рядку для кожної з газет, які Ви отримаєте за червень

Дата виходу:	*Дата отримання:*
4 червня..................................	....
11 червня................................	....
18 червня................................	....
25 червня................................	....

3. Після заповнення форми надішліть її до нашого відділу передплати на адресу:

Svoboda
2200 Route 10
P. O. Box 280
Parsippany, NJ 07054.

Дякуємо за Вашу допомогу!

Майно СРСР належить усім

Президент України Віктор Янукович 23 травня в інтерв'ю провідним телеканалам України заявив, що для України залишається неприйнятним запропонований Москвою варіянт, коли Росія забирає собі усе майно СРСР, а в обмін сплачує зовнішні борги Радянського Союзу. „Ми ніколи не визнаємо цього. Ми вважаємо, що майно треба розділити між країнами", – сказав В. Янукович.

Заява В. Януковича здивувала Москву. Керуючий справами Президента Росії Володимир Кожин в етері радіо „Ехо Москви" висловив сподівання, що Україна усе ж погодиться на передання Росії всієї закордонної спадщини колишнього СРСР. Він також поскаржився, що незгода України (єдиної з числа колишніх радянських республік) заважає Росії у використанні закордонного майна колишнього СРСР.

Президент В. Янукович своєю заявою нічого нового не вигадав. У 1991 році провідники колишніх республік СРСР домовилися про так званий „нульовий варіянт": Росія бере на себе зовнішні борги і забирає собі усе майно СРСР. Україна вже тоді мала бажання самостійно повернути свою частку боргу, але не мала фондів і була змушена погодитися з Москвою. Це зробив у 1994 році Президент Леонід Кучма. Але Верховна Рада у 1997 році не ратифікувала цю угоду і зажадала від Росії виплати мешканцям України заощаджень з часу СРСР, надання повної і достовірної інформації про активи СРСР, впровадженння режиму вільної торгівлі між обома країнами. Москва не погодилася, і „нульовий варіянт" не був схвалений парляментом.

Експерти визначили, що Україна має право на шосту частину власности СРСР, зокрема золотого запасу і скарбів Алмазного фонду, а також нерухомости в ряді західних країн. Провідник Української народної партії Юрій Костенко заявив, що при поверненні Україні її частки майна СРСР вона може сплатити за російський газ на 100 років наперед. Погодившись на „нульовий варіянт", Україна втратила б активи на суму 20 млрд. дол., майно на суму 150 млн. грн. і 42 тонни золота, 36 об'єктів за кордоном, заощадження людей в сумі 84.3 млрд. руб.

Одночасно Україна надіслала до інших країн прохання утриматися від перереєстрації Росією майна СРСР. Також з цього приводу Україна звернулся у міжнародні суди. У ряді випадків до цієї вимоги прислухалися. Так, у Лондоні суд заборонив Росії продавати або віддавати у найми 17 будівель колишнього СРСР, які ніби перейшли до Росії.

Москва, звісно, не погоджується на поділ майна СРСР. У 2009 році, коли Україна попросила у Росії позичити їй 5 млрд. дол., Москва негайно зажадала відмови від майна СРСР. Коли у травні Президент Росії Дмитро Медведєв збирався до Києва, В. Кожин обіцяв, що він обговорить з В. Януковичем питання майна СРСР. Але цього не сталося.

Остання заява В. Януковича здивувала й тих, хто виразно бачив надмірну прихильність нового Президента до Москви. Але відомий київський політолог, директор Київського інституту проблем управління ім. Лева Горшеніна Кость Бондаренко пояснив, що В. Янукович, як це заведено у Донбасі, взагалі схильний ставити підприємницькі, майнові проблеми вище від політичних. Крім того, він розуміє, що виборці не вибачать йому відмови від мільйонних заощаджень, які їм належать.

Отже, конфлікт між Росією і Україною з приводу розподілу майна СРСР знову посилився. В. Янукович сказав, що це майно треба розподілити між усіма республіками СРСР. І якщо його почують в інших нових країнах, зокрема в Білорусі, Росія може опинитися в скрутному становищі.

ЧЕРВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Останній день Запорізької Січі

4-5 червня 1775 року за наказом цариці Катерини II російські війська зруйнували Запорізьку Січ.

Перші козаки з'явилися на порогах Дніпра наприкінці XV ст. У 1492 році запорізькі козаки атакували турецьку військово-морську галеру під Тягинею і визволили українців, захоплених у полон і проданих у рабство. Це була перша в історії згадка про запорожців. У 1527 році кримський хан скаржився литовському урядові на черкаських і канівських козаків, які поблизу татарських кочовищ займалися промислами, а рибу, хутра й мед вивозили звідси в Литву.

Постійні напади ворогів змусили козаків будувати укріплення для оборони. Спочатку вони заснували окремі городки або січі в різних місцях, зокрема на острові Велика Хортиця. Пізніше, в зв'язку з посиленням тиску кримських татар, козаки для згуртування своїх сил об'єдналися в одну Січ.

Влітку козаки за Дніпровими порогами займалися рибальством, мисливством, бджільництвом, а взимку розходилися по найближчих поселеннях, залишаючи в безпечному місці на острові Томаківка загін озброєних козаків. Острів, який панував над навколишньою місцевістю і був чудовим природним укріпленням, можна вважати місцем, де було засновано Запорізьку Січ як організацію всього козацтва за порогами.

Уряд царя Петра I розглядав Запорізьку Січ як один з осередків визвольної боротьби українського народу. Після переходу на бік шведів гетьмана Івана Мазепи та частини запорізької старшини й козаків під проводом кошового отамана Костя Гордієнка царський уряд звинуватив усе запорізьке козацтво в зраді. За наказом царського уряду 14 травня 1709 року Запорізьку Січ було зруйновано.

Після довгих переговорів між царським урядом і запорожцями цариця Анна Іоанівна у серпні 1733 року дала згоду на їх повернення у старі місця. Цариця боялась, що вони можуть виступити у війні проти Росії. Умови повернення оформили договором, підписаним представниками царського уряду та запорожців влітку 1734 року в Лубнах. Цариця погоджувалася з правом запорожців жити на землях, що належали їм до 1709 року. Наприкінці березня 1734 року біля сучасного села Покровського Дніпропетровської области запорожці заснували Нову Січ. Але не встигли запорожці обжити нові місця, як за розпорядженням царського уряду у 1735 році поблизу було розміщене російське військо, яке пильно стежило за діями козаків, записувало усіх, хто прибував на Січ, перешкоджало втечам на Запоріжжя та повідомляло уряд про все, що відбувалося на Запоріжжі.

Подальший наступ на запорізькі землі пов'язаний з втіленням у життя „Пляну про поселення в Новоросійській губернії", затвердженого Катериною II 22 березня 1764 року, за яким царський уряд започаткував адміністративні реформи в Україні та масовий розподіл земель на півдні. Згідно з ним на базі Нової Сербії та Новослобідського козацького полку створювалася Новоросійська губернія. Це відрізало Нову Січ від України і дозволило царському урядові контролювати всі її зв'язки з іншими українськими землями.

Йшлося про зведення оборонних споруд на території запорізьких земель. Запорожці, протестуючи проти спорудження в межах їх володінь нової укріпленої лінії, розуміли, що вони неспроможні протистояти діям царського уряду. Однак, поки існувала небезпека татарських нападів на південні рубежі імперії, царат мирився з автономією запорожців. Після війни з Туреччиною і підписання договору, згідно з яким Кримське ханство потрапило у васальну залежність від Росії, відпала потреба у Війську Запорізькому. Тому петербурзький двір розпорядився знищити Січ, не зважаючи на всі заслуги козаків перед імперією, зокрема й під час останньої війни.

Л. Хм.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році — Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041, e-mail: admin@svoboda-news.com
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040, Fax: (973) 644-9510, e-mail: adukr@optonline.net
Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042, e-mail: subscription@svoboda-news.com

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Микола Азаров грошей не дасть

Надхнені перемогою „реґіоналів" та відверто проросійською політикою уряду, прихильні до нього громадські організації Кіровограду та вірні Української Православної Церкви Московського патріярхату виступили за повернення місту першої назви – Єлизаветград. Тим більше, що й сучасна назва не відповідає історії міста.

Питання це не вперше постає перед міською громадою. Ще на початку 2000-их років прихильники назви Єлизаветград ініціювали проведення міського опитування щодо назви міста. І хоча в опитнику не було іншого варіянту, крім назви Єлизаветград, за неї висловились трохи менше 35 відс. мешканців міста. Майже 71 відс. тих, хто взяв участь у референдумі, вважали, що назву слід змінювати, тому що обласний центр у серці України мусить носити нову, українську назву, не пов'язану ні з комуністичним, ні з імперським минулим.

Але яку? Позаторік міська влада вирішила провести референдум про назву міста. Але ідея з референдумом провалилась. Цього року сценарій повторився: мешканцям міста знову запропонували ім'я російської цариці.

Депутати міської ради призначили відкриті громадські слухання. Було обрано комісію, яка їх готувала. Звісно, до її складу знову потрапили прихильники імперської назви міста. Очікувалось, що комісія прийме підготовлене зазадалегідь рішення про повернення місту назви Єлисаветград, на основі якого винесе свій вердикт міська рада.

Але сталося по-іншому. Цього разу незвичайну активність проявили ліві сили, стверджуючи, що не можна витрачати кошти на перейменування.

Спроба змінити назву міста на імперську цього разу змусила згуртуватися і осередки національно-патріотичних громадських організацій та партій. Провівши спільне зібрання, вони дійшли єдиного варіянту нової назви міста – Златопіль.

Так колись, у першій половині XX ст., звалося містечко, прилегле до нинішнього районного центру Новомиргород, яке понад 50 років тому втратило свою назву. А вона – милозвучна, невтральна, і чудово відображає головне багатство краю – чорнозем, золоту пшеницю, та й поклади справжнього золота є на Кіровоградщині, правда, досі як слід не розвідані.

Пропозиція нової української назви вперше прозвучала на громадських слуханнях.

Наступна сесія міської ради це питання на розгляд не винесла. Прем'єр-міністер України Микола Азаров попередив: жодних фондів з Державного бюджету на потреби, пов'язані з перейменуванням, місто не отримає. Питання, чи вдасться утвердити нову українську назву, і якою вона буде, поки що залишається відкритим.

Світлана Орел,
Кіровоград

Канадський інвестор закликає захистити його підприємство

20 травня канадський підприємець, президент фірми „Norstone" Стівен Чепа на прес-конференції у Києві закликав українську владу домогтися виконання антирейдерського рішення українського суду. Він розповів, що керував підприємствами в Канаді, США, Мехіко, Великобританії та Китаї. Але проблеми, з якими він зіткнувся в Україні, є більші, ніж проблеми, які він мав за 40 років в усіх цих державах.

Починаючи з 2006 року, С. Чепа вклав понад 5 млн. дол. у деревообробну фабрику в селищі Вилок Виноградівського району Закарпатської області. Заснована ним фабрика „Старвуд Закарпаття" могла б забезпечити працею понад 100 осіб. С. Чепа має симпатію до України, оскільки його предки були родом з Закарпаття.

Управителями підприємства стали канадські підприємці, теж вихідці з України – Петро Притула та Айвор Куркін. А також болгарин Тодор Батков. Управителі-українці намагалися незаконно відібрати підприємство у С. Чепи. 2009 року його фабрику було піддано корпоративній рейдерській атаці на підставі ухвали Святошинського районного суду Києва.

Через 10 місяців С. Чепа домігся скасування постанови цього суду. Окремою ухвалою Київський апеляційний адміністративний суд висловив догану судді Святошинського районного суду, вказуючи на його посібництво у рейдерському захопленні підприємства. Апеляційний суд зазначив, що Святошинський районний суд взагалі не мав права розглядати такий спір.

В листопаді 2009 року Міжвідомча комісія з питань протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств створила Реґіональну робочу групу, яка дійшла висновку, що С. Чепа став жертвою корпоративного рейдерського поглинання, та рекомендувала правоохоронним органам вивчити цей випадок. Крім того, українські адвокати С. Чепи в Ужгороді домоглися скасування всіх рішень судів, ухвалених на користь рейдерів.

Однак, рішення урядового комітету та ухвала апеляційного суду не призвели до відновлення прав канадського інвестора на фабрику, яка продовжує простоювати. Статус Товариства „Старвуд Закарпаття", яке зазнало нападу, залишається невизначеним, оскільки судовий успіх канадського інвестора не перетворився на фактичне відновлення права власності.

Голова юридичної фірми „Колеґіюм", юридичний радник фірми „Norstone" Ростислав Пазина сказав, що рейдери винайшли нову технологію – привласнення корпоративних прав. Але вони програли всі суди, в тому числі і в Канаді, і справа лише за адміністративними важелями, які має застосувати влада.

Комерційний радник Посольства Канади в Україні Майкл Решітник сказав, що це питання буде порушене на переговорах з українською владою.

С. Чепа з довірою ставиться до обіцянок Президента України Віктора Януковича забезпечити сприятливі умови для чесного підприємництва і для прозорих чужоземних інвестицій. Він вірить, що влада мала б виявити волю і забезпечити виконання рішення українського суду. У протилежному випадку підривається довіра до України як держави, сприятливої для закордонних інвестицій.

Юрій Луканов,
Київ

У листах - історія і сучасність

Попри спроби нинішніх провідників України припинити відновлення правдивої історії України, чимало читачів „Свободи" продовжують свій пошук і про висліди повідомляють редакцію. Директор Інституту Українського вільного козацтва ім. Антона Кущинського **Олександер Панченко** з Лохвиці у статті „Тяглість українського військового чину" дослідив історію батька й сина Андрія і Юрка Голубів– українських військових старшин-полтавців. Перший з них командував кінним полком армії Української Народної Республіки (він помер в еміґрації), другий спершу був вояком дивізії „Галичина", потім – Української Повстанської Армії і загинув в бою з совєтським каральним загоном у 1947 році.

Велике і ґрунтовне дослідження „Про поетів-героїв" написав **Аскольд Лозинський** з Ню-Йорку. Він простежив творчий шлях, страждання і поетичну спадщину Василя Стуса, Богдана-Ігоря Антонича, Василя Симоненка на тлі подій національно-визвольного руху в Україні. Автор статті з нагоди Свята Героїв вважає, що поетиборці теж були Героями у боротьбі за вільну Україну. Він пише: „Поет-герой, вмираючи за ідею, за право народу жити, у сьогоднішній важкий час поновного намагання Москви його поневолити, оголошує виклик ворогові. Сьогодні нам знову потрібні герої, неспокійні голоси яких почують нові покоління у нашій трагічній Батьківщині".

Науковий співробітник Центру досліджень визвольного руху **Ігор Федик** з Івано-Франківська у статті „Ідеологічні автсайдери наших західніх партнерів" критикує діячів окремих громадських організацій Польщі, котрі односторонньо висвітлюють польсько-українські конфлікти XX ст., намагаючись зашкодити сучасному співробітництву обох країн.

Колишня львів'янка **Марія Шунь**, яка з 1995 року живе в Ню-Йорку і бере участь у проєкті „Жива Полтва", надіслала низку матеріялів про діяльність Львівської громадської організації „Музей ідей" (керівник Олександер Дзиндра), яка відстоює проєкт відновлення річки Полтви, яка у 1843 році була захована під землею, у каналізаційній системі. Тепер на її місці стоїть Оперний театр.

Євген Цимбалюк з Рівного написав про появу книжки „Етнокультура Рівненського Полісся", яка була представлена громаді 19 березня в обласному краєзнавчому узеї. Дослідження поліського фолкльору впорядкував Заслужений працівник культури України Віктор Ковальчук. Записи пісень на компакт-дисках підготував ентогурт „Сільська музика" з Рівного.

Письменник **Володимир Нагорняк** з Херсону, лавреат всеукраїнських конкурсів драматургів-сценаристів, надіслав п'єсу „Стрітенська казка" для спільної вистави драматичного і лялькового театрів і велику добірку віршів для дітей.

Батурин – джерело духовности

Українська козацька держава Гетьманщина стала ключовим явищем в історії національного державотворення. Майже пів століття столицею Лівобережної України, офіційною резиденцією гетьманів був Батурин. Зруйнований у листопаді 1708 року каральним загоном російського війська, Батурин, неначе казковий птах Фенікс, відродився і вдруге, й востаннє, став столицею козацької держави за гетьмана Кирила Розумовського, але назавжди залишився символом національної державности.

У 2004 році на території Цитаделі з ініціятиви Президента України Віктора Ющенка, через 296 років від дня трагедії, було встановлено пам'ятник жертвам Батурина – кам'яний хрест з бронзовою постаттю розіп'ятого Ісуса Христа (автор проєкту – Анатолій Гайдамака, скульптор – Микола Обезюк). У 2008 році цитадель Батуринської фортеці була повністю відтворена.

Головною окрасою і символом Батурина вже понад 200 років залишається палац останнього гетьмана Лівобережної України Кирила Розумовського.

У непевний час зазіхань недругів на історію України Батурин стає джерелом духовности для українського студентства, усієї молоді. Відома поетка-публіцист Наталка Поклад писала: „Його спіткала та сама доля, що Ніневію, Трою, Картаґену, Єрусалим. Тільки з однією різницею: названі міста знає весь світ, а згадка про Батурин випалювалася, викорчовувалася з українських душ упродовж кількох віків – як єресь, як злочин, а тим більше про його ролю, його велич, його потаємний зміст – як символ змагань за свободу".

Тепер молодь звідусіль їде до Батурина. Я була свідком, як студенти Національного педагогічного університету ім. Михайла Драгоманова разом з доцентом катедри мови та методики викладання в початковій школі Марією Чабайовською у жовтні 2009 року відвідали заповідник „Гетьманська столиця", який справив на них незабутнє враження.

Завданням усіх вихователів молоді повинно стати ознайомлення своїх підопічних з трагедією Батурина.

Тетяна Курінна,
Київ

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Головний уряд УНС на 2010-2014 роки

Нижче подаємо вислідi голосувань передвиборів і кінцевих виборів членів Головного уряду УНСоюзу. Імена та прізвища кандидатів до Головного уряду УНС подано в першій колонці; вислідi передвиборів, які проведено у письмовій формі, є в другій колонці; вислідi кінцевих виборів – в третій.

Після проголошення вислідів передвиборів, запропоновані кандидати мали можливість прийняти або зректися своєї номінації; не більше як три особи можуть кандидувати на кожну позицію в кінцевих виборах (три особи можуть кандидувати на кожну з шістьох позицій урядовців екзекутиви, дев’ять осіб можуть кандидувати на три позиції контролерів і 33 особи можуть змагатися за 11 позицій радних до Головного уряду).

Імена і прізвища обраних кандидатів подані чорними літерами. Урядовці, котрих кандидатури в кінцевих виборах не мали опозиції, були обрані аклямацією.

Каденція нововибраного Головного уряду починається 1 липня.

КАНДИДАТ	ПЕРЕДВИБОРИ	ВИБОРИ
ПРЕЗИДЕНТ		
Стефан Качарай	73	АКЛЯМАЦІЯ
ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ПРЕЗИДЕНТА		
Михайло Козюпа	66	АКЛЯМАЦІЯ
Зенон Голубець	2	
Евген Осціславський	1	
Андрій Скиба	1	
ДРУГИЙ ЗАСТУПНИК ПРЕЗИДЕНТА		
Евген Осціславський	72	АКЛЯМАЦІЯ
Михайло Козюпа	1	
Мая Лев	1	
Олег Палащенко	1	
ДИРЕКТОР ДЛЯ КАНАДИ		
Мирон Ґрох	67	АКЛЯМАЦІЯ
Євген Осідач	2	
ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР		
Христина Козак	73	АКЛЯМАЦІЯ
Рома Лісович	1	
СКАРБНИК		
Рома Лісович	74	АКЛЯМАЦІЯ
КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ		
Славко Тисяк	76	АКЛЯМАЦІЯ
Евген Щерба	73	АКЛЯМАЦІЯ
Василь Шеремета	73	АКЛЯМАЦІЯ
Евген Осціславський	1	
Андрій Шуль	1	
РАДНІ		
Микола Філь	68	59
Мая Лев	65	66
Стефанія Гаврилюк	64	59
Андрій Футей	63	64
Ґлорія Горбата	62	59
Євген Осідач	60	60
Любов Стрілецька	58	58
Оля Черкас	56	43
Михайло Луців	47	37
Олег Палащенко	44	47
Андрій Шуль	42	50
Андрій Скиба	21	22
Альберт Качковський	12	
Богдан Добощак	9	
Тамара Куропась	8	
Стефан Лисяк	6	
Нестор Олесницький	3	
Маркіян Гадзевич	2	
Люба Кеске	2	40
Реймонд Комічак	2	
Юрій Солтис	2	
Андрій Андрієвський	1	
Андрій Ґавданович	1	
(Без імені) Головата	1	
Галина Колесса	1	30
Оксана Козяк	1	
Ґлорія Пашен	1	
Уляна Процюк	1	
Ірена Прийма	1	
Богдана Пужик	1	
Мирон Пилипяк	1	
Анна Слободян	1	
Оксана Станько	1	
(Без імені) Шульц	1	
Стефан Вельгаш	1	

УНСоюз вшановує довголітніх секретарів Відділів

Нижче названих секретарів Відділів УНСоюзу вшановано на 37-ій звичайній Конвенції УНСоюзу за їхню довголітню працю.

50 або більше років служби

Микола Бобечко	60 років
Олекса Продивус	58
Петро Щерба	56
Марія Сверида	53
Федір Петрик	52
Петро Питель	50

25 або більше років служби

Дмитро Ґалонжка	49 років
Слава Толопка	48
Михайло Білик	47
Анна Твардовська	47
Дженет Боланд	46
Михайло Захарко	44
Емілія Смаль	44
Роман Куропась	43
Оля Дудиш	43
Оля Марущак	40
Йосип Чабон	40
Семен Гасяк	40
Петро Когут	39
Дженет Бардел	38
Олександра Дольницька	38
Степан Шилькевич	38
Михайло Савків	37
Ґлорія Пашен	37
Богдан Грищишин	36
Марія Гнатик	36
Ольга Пішко	35
Катерина Сержант	34
Теодор Дуда	34
Маргарита Гентош	34
Петро Лещишин	33
Віра Напора	33
Євген Макар	32
Петро Гаврильців	32
Стефан Чорній	32
Ірена Олійник	31
Мирон Ґрох	31
Тетяна Миськів	29
Мирон Крамарчук	28
о. Мирон Стасів	27
Стефанія Гаврилюк	27
Наталія Шуя	27
Аннабела Боровицька	26
Варвара Чупа	26
Юрій Полиняк	25
Анна Бурій	25
Любомира Шеремета	25
Юрій Данилів	25

Радні Головного уряду УНСоюзу під час заприсяження (зліва): Андрій Футей, Любов Стрілецька, Стефанія Гаврилюк і Микола Філь.

Члени президії конвенції (зліва сидять): парляментарист Андрій Шуль, голова Нестор Олесницький, (стоять) заступники Реймонд Комічак і Роман Гаврилюк.

На 37-ій Конвенції Українського Народного Союзу

Д-р Зенон Голубець (другий справа), вшанований за його працю на посаді першого заступника президента і члена Контрольної комісії з Президентом Стефаном Качараєм, Головним секретарем Христиною Е. Козак (зліва) і скарбником Ромою Лісович.

Президент УНСоюзу Стефан Качарай (біля мікрофону) відкриває Конвенцію.
Фото: Рома Гадзевич

Петро Щерба, вшанований за 56-літню працю секретаря відділу і Головний секретар Христина Е. Козак.

Виборча комісія (зліва): Стефан Захарко, Андрій Ґавданович, Маркіян Гадзевич, Софія Держко, д-р Андрій Гречак (голова), Мотря Мілянич, д-р Зенон Голубець, Уляна Процюк, Анна Слободян і Тамара Куропась. (Бракує на фото: Ілля Матіяш).

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відбулися річні загальні збори кредитівки „Самопоміч“

ЧИКАҐО. – 16 травня відбулися 59-ті річні загальні збори членів Українсько-американської федеральної кредитової спілки „Самопоміч". Збори відкрив президент Ради директорів Михайло Кос, який попросив Владику Ричарда-Стефана Семінака виголосити молитву. Хвилиною мовчанки вшановано померлих членів кредитівки.

Представники церковних і громадських організацій мали нагоду подякувати кредитівці за фінансову допомогу. Генеральний консул України в Чикаґо Костянтин Кудрик поздоровив членів кредитівки і подякував за постійну підтримку Української держави.

Настоятель Катедральної парафії св. о. Миколая о. Богдан Налисник подякував за підтримку парафіяльної школи протягом всіх років її діяльности. З привітами виступили о. Віктор Полярний з парафії св. Андрія і вікаріяту Української Автокефальної Церкви Київського патріярхату; о. Олег Кривокульський з парафії св. Володимира і Ольги; о. Микола Бурядник з парафії св. Йосифа Обручника, який подякував за допомогу молодіжним ансамблям парафії; о. Ярослав Мендюк з парафії св. Йосафата, о. Михайло Васенда – настоятель парафії св. Софії.

Від осередку Спілки Української Молоді ім. Дмитра Вітовського зібрання привітав Мирон Васюнець, а від осередку СУМ ім. Миколи Павлушкова – Ірина Вруська. Привіт від Пластової станиці в Чикаґо прочитав Андрій Дурбак.

Президент Українського інституту модерного мистецтва Орися Кардосо подякувала дирекції за виняткову щедрість кредитівки. Марія Щерб'юк прочитала привіт від відділу Ілиною Українського Конґресового Комітету Америки. Іван Павлик вітав збори від 8-го відділу Організації оборони чотирьох свобід України, Лариса Кухар – від газети „Час і події".

Віктор Войтихів оголосив привіти від Централі українських кооператив Америки, Комітету містпобратимів Чикаґо-Київ, Енциклопедії української діяспори, Спортового товариства „Леви", Товариства Лемків, Українського національного музею і Української Католицької наукової фундації.

Ореста Фединяк, голова дирекції Фундації „Самопоміч" звітувала про діяльність фундації протягом 2009 року і передала чек в сумі 100 тис. дол. від Фундації Любомирові Климковичеві, голові Товариства „Самопоміч" на потреби Допомогового фонду.

Президент М. Кос у звіті переповів труднощі економічної кризи і пояснив, що, попри все, кредитівка закінчила рік з позитивним вислідом. Президент установи Богдан Ватраль подякував дирекції за співпрацю і експертизу, яка дозволила кредитівці подолати економічну кризу. Звітували голова Кредитового комітету Антоній Кіт, голова Контрольної комісії Богдан Вруський, голова Будівельного комітету Олег Караван.

Після уділення абсолюторії уступаючій управі та вибору трьох членів Ради директорів, члени кредитівки виступили з пропозиціями щодо подальшої праці.

Дора Турула

Єпископ Ричард-Стефан Семінак виголосив молитву на початку зборів Кредитівки „Самопоміч". За головним столом (сидять зліва): Антоній Кіт, Іван Павлик, Роман Яцковський, Олег Караван, Ореста Фединяк і Михайло Кос.

Голова Фундації „Самопоміч" Ореста Фединяк вручає чек голові Товариства „Самопоміч" Любомирові Климковичу для потреб Допомогового комітету.

Відкрито нову філію Кредитівки

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 20 травня Українська федеральна кредитова кооператива „Самопоміч" урочисто відкрила свою філію в околиці Сомертон.

Головний управитель Галина Келлер привітала присутніх. Голова Ради директорів Маруся Колодій і управитель філії Наталія Сивик урочисто перерізали стрічку і запросили учасників події до нової філії. Благословили філію о. Володимир Костюк з парафії св. Архистратига Михаїла і пастор Ярослав Пристацький з Української євангельської п'ятдесятницької церкви.

Адреса філії: 14425 Bustleton Ave., Philadelphia PA 19916. Вона працює з понеділка до п'ятниці з 11-ої до 7-ої год., в суботу з 9-ої до 2-ої год., зачинена в середу і неділю. Тел.: (267) 351-4021.

Андрея Жаровська

Учасники святкового відкриття філії у Сомертоні.

Учасники відкриття філії (зліва): Христина Швед – член дирекції, Роман Стельмах – голова фінансового відділу, Галина Келлер – головний управитель, пастор Ярослав Пристацький, Оля Пристацька, Маруся Колодій – голова Ради директорів. Фото: Андрея Жаровська

На відкритті філії розрізають стрічку Маруся Колодій і Наталія Сивик.

Гурт „Українські танцюристи з Маямі" відзначив своє 60-ліття

ФОРТ-ЛАВДЕРДЕЙЛ, Фльорида. – 25 квітня у престижному театрі „Amatoro" в Broward County відбулося величне за змістом збереження мистецької спадщини українське свято, присвячене 60-річчю гурту „Українські танцюристи з Маямі".

Усе довкола було урочистим – давня українська ноша, писанки, вишивані серветки і рушники, гердани, гобелени, виставлені у фойє театру, заворожували відтворенням символів життя і любови, гарячими помаранчево-зеленими кольорами землі і сонця.

Перші українці оселилися на Фльориді ще в 1923 році, кількість їх з часом збільшувалася, виникали церкви, громадські організації.

У 1949 році започаткував своє життя гурт українських танцюристів, засновниками якого були Тарас та Ольга Максимовичі і Катерина Годівська.

25 квітня шанувальники українського танцю мали змогу побачити звітний концерт гурту, поруч з яким промайнула у фотографіях його 60-річна історія, повна досягнень.

Йдучи шляхами відомого хореографа Василя Авраменка, гурт впродовж років демонструє професійне виконання народного танцю, поширює українську культуру в різних штатах Америки, виступає з концертами на міжнародних фестивалях народного мистецтва.

В 1990 році художнім керівником і хореографом танцюристів стала дочка А. і Т. Максимовичів – Донна Максимович-Васькевич, яка з 1992 року започаткувала щорічні звітні концерти „Монтаж" у вищезгаданому театрі.

Виступ гурту „Українські танцюристи з Маямі" у театрі „Amatoro". Фото: Ірена Дзюбинська

Тріо сестер Максимович (зліва): Ганна, Донна Максимович-Васькевич і Карина Максимович-Віяк під час виступів в Україні у вересні 2009 року.

Зі сцени долинула в'язанка народних мелодій, яка асоціювалася з подихом вітру безкрайнього степу, синіх смерекових Карпат. Танець „Привіт" гостинно, за давнім українським звичаєм, з хлібом і сіллю, впровадив усіх в зачарований світ танцю і пісні. Веселі танці „Жвавий гуцул", „Гуцульські кола" чергували з дитячим хороводом „Гонить вітер". Війнуло давниною від виконання танців „Ксеня", „Зозуля", „Цвіт", „Гопак", які випромінювали чудодійне світло привабливости українського народу, народу лагідної вдачі, але сильного і мужнього.

Хореографами цих танців, крім клясиків В. Авраменка, Павла Вірського, є Д. Максимович-Васькевич, Ганна Максимович і Карина Максимович-Віяк.

Виступали на концерті 50 осіб. До складу гурту входять діти четвертого покоління американських українців, а також діти „четвертої хвилі" нових еміґрантів з України. Прикрасою є долучення до виступів дітей віком від трьох років.

Професійно виконали народні пісні сопілкар Андрій Підкова, скрипаль Соломія Гороховська та акордеоніст Володимир Молов.

Зачарували виконанням пісень сестри Максимовичі. Сестри співають з дитинства романси українських клясиків, беруть участь у фестивалях, концертах, мистецьких дійствах української громади в Маямі, а також співають в церковному хорі Української греко-католицької церкви.

В 1987 році випущено альбом „Золота хвиля", пісні якого прозвучали у радіопрограмах США, Канади та України. Перші аранжування були зроблені під впливом творчости відомої української співачки Квітки Цісик, яка своїми піснями заповіла: „Ця збірка пісень є бажанням мого українського серця вплести радісні нитки в розшарпане життям полотно, на якому вишита доля нашого народу".

Восени 2009 року збулася найбільша мрія життя сестер Максимович – вони співали в Україні. Творчі виступи відбулися у Київському драматичному театрі ім. Івана Франка, у Львівській органній залі, на фестивалі „Родовід" у Івано-Франківську, у Яремче, Миргороді і в селі Калайденці Полтавської области.

Разом з тріо сестер Максимовичів співали Народна артистка України Ніна Матвієнко, Народний артист України Олександер Василенко, Заслужений артист України Степан Городинський, артистка Руслана Лоцман, гурт „Українська Швайцарія", Львівський хор „Лемковина", етнічний ансамбль Луцька. Їх вітали сестри – Народні артистки України Ніна й Марія Байки, поетеса Ніна Шаварська. Дарували вінки, сплетені з української пшениці і волошок, пахучі короваї і щирі українські серця.

На концерті 25 квітня їх теж вітали гучними оплесками. Було віддано шану і керівникові танцювального гурту та церковного хору Д. Максимович-Васькевич.

Успішно закінчився звітний виступ „Українських танцюристів з Маямі", спадкоємців культурної спадщини українського народу.

Ірена Дзюбинська

„День землі" в українській школі

Юні квітникарки з катедральної школи св. о. Миколая.

ЧИКАҐО. – Учні катедральної школи св. о. Миколая під проводом учительки природної науки і опікунки „Garden Club" Меліси Талабер і директорки школи Марії Клиш-Фіняк включились у загальну акцію „День землі" і 22 квітня біля будинку школи провели виставку виплеканих ними квітів.

Учні виростили квіти, які прикрашають городи довколишніх мешканців. В програмі брали участь не тільки учні, але й їхні батьки та гості. Учасниками Дня землі були оо. Богдан Налисник, Олег Кривокульський, олдермен Скат Ваґеспак, командор Джудит Мартин.

Марійка Кульчицька

Учасники відзначення „Дня землі" в катедральній школі св. о. Миколая. *Фото: Марта Фуко*

Відбувся XVI Ірпінський семінар творчої молоді

КИЇВ. – У Ворзелі, що під Києвом, 2-7 травня відбувся XVI Ірпінський семінар творчої молоді України, організований видавництвом „Смолоскип". Це традиційний щорічний захід, на який з'їзджаються молоді митці, політологи, літературознавці з різних реґіонів України і обговорюють актуальні теми культурного і громадського життя, проводять літературні вечори, політичні гри, зустрічі з визнаними діячами політики й культури.

Семінар почався у Києві, в будинку „Смолоскипа", з нагородження лавреатів цьогорічного літературного конкурсу. Журі в складі Наталки Білоцерківець, Анатолія Дністрового та Ростислава Семкова визначило переможцем поетку Ірину Шувалову (Київ). Друге місце посіли поетки Карина Тумаєва (Київ) та Юлія-Ванда Мусаковська (Львів). Їхні книжки вийдуть друком у „Смолоскипі" найближчим часом. На нагородженні виступили лавреати минулих років – Юлія Стахівська й А. Дністровий.

Учасники семінару на одному з круглих столів.

Після цього молодь поїхала до Ворзеля. Перше засідання було присвячене темі „Криза наявної системи міжнародних відносин" (ведучий Іван Коломієць, Київ). Молоді політологи і митці висловлювали свої думки з приводу того, що міжнародна система безпеки сьогодні фактично руйнується, і виникла потреба її збереження.

Ксенія Жужа та Денис Шашенок (обоє з Хмельницького) провели круглий стіл під назвою „Альтернативні способи поширення творчого продукту", присвячений закріпленню навичок роботи письменників та інших митців з інтернетом, соціяльними мережами, мультимедійним середовищем.

Ірина Цапліна (Запоріжжя) і Катерина Коптєва (Луганськ) були ведучими при обговоренні теми „Державна інформаційна політика як фактор розвитку патріотизму: тоталітарна загроза чи консолідація нації?".

Круглий стіл „Масова література: чи потрібні Україні власні „донцові-марініни і компанії"?" проводив Микола Костинян (Чернівці). Під час нього висловлювалися різні думки щодо функціонування умовно „масової" та „елітарної" літератури.

Круглий стіл „Українська російськомовна молодь і її можливий культурний шок від читання сучасної української літератури" провела журналістка і критик Ірина Славінська (Київ). Його найяскравішою частиною став переказ враження російськомовних молодих людей, які досі не читали сучасної української літератури, від знайомства з нею. Вони засвідчили, що треба працювати над поширенням інформації про досягнення актуальної вітчизняної літератури.

„Проблеми сучасної освіти як гальмівний фактор розвитку нової української еліти" – так називався круглий стіл Андрія Шашенка (Хмельницький) та Марини Маркової (Луганськ). А Тамара Марценюк з Києво-Могилянської академії провела круглі столи з темами – „Графіті як соціо-культурне явище: боротьба за допомогою знаків?" й „Чоловіки у кризі або деструктивні маскулінні практики в українському суспільстві". Обидва круглі столи єднала увага до явища боротьби за звільнення від застарілих соціяльних стереотипів.

Любов Багацька (Токмак) й Денис Шашенок (Київ) провели обговорення теми „Нецензурна лексика в сучасній українській літературі: самовираження, вимога часу чи спосіб привернути увагу?". На нього запросили лінгвістку, авторку словників молодіжного сленґу Лесю Ставицьку з Києва. Майже всі дійшли згоди, що мода на непристойну лайку в українській літературі вже минула.

Олена Рибка (Харків) організувала круглий стіл „Про що говорить і мовчить соціяльна реклама в Україні", а Тетяна Трофименко (Харків) – „Сучасна літературна критика в Україні: між пасквілем і панегіриком". Були відзначені невелика впливовість й авдиторія засобів масової інформації, в яких виходять неґативні рецензії.

Круглий стіл „Силові структури держави як опора демократії чи палиця-демократизатор?" провели Микола Воробйов та Іван Шмітько (обидва з Києва). Питанням способів умовного „вимірювання" літературних досягнень було присвячене засідання „Кому потрібна Шевченківська премія?" (ведуча – Ольга Погинайко, Київ). А модератором фінального круглого столу „Ляборaторія: творення літературних і квазілітературних текстів як колективний акт" став поет Богдан Горобчук (Житомир).

Окрім круглих столів, під час семінару відбувалися поетичні та прозові читання, інсценізації, зокрема творів поетів Празької школи, фільмування короткометражних „фотороманів".

Відбулися зустрічі з письменницею Оксаною Забужко та білоруським літератором Володимиром Някляевим та презентація журналу соціяльної критики „Спільне", яку провела Анастасія Рябчук з Києва.

Головний наслідок – Ірпінські семінари сприяють утворенню загальноукраїнського контексту для молодої інтеліґенції, ґрунту для обміну думками, створення мистецьких ідей і середовищ, майбутнього розвитку українського громадянського суспільства. А те, що за старою пам'яттю семінари називають „ірпінськими" підкреслює тяглість молодіжного культурного процесу ще з 1994 року.

Олег Коцарев

Учасники Ірпінського семінару. У першому ряду в центрі – директор видавництва „Смолоскип" Ростислав Семків.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Авторський концерт Володимира Скуратовського

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – 12 травня у великій залі Дніпропетровської консерваторії ім. Михайла Глінки відбувся вже сьомий авторський концерт композитора і поета Володимира Скуратовського.

В. Скуратовський народився у 1963 році в Дніпропетровську. У 1978 році вступив до Музичного училища при Московській державній консерваторії ім. Петра Чайковського, яке закінчив у 1982 році з відзнакою і вступив до консерваторії, де навчався у леґендарних педагогів – Юрія Фортунатова, Євгенія Левашова, Юрія Холопова, Олексія Кандинського, Інни Барсової. Ці роки стали початком його композиторської і поетичної діяльности. Відтоді автор створив ряд творів для оркестри і хору, камерно-інструментальні і вокальні композиції, зокрема „П'ять поем для хору a cappella" на вірші Лесі Українки, фортепіянну сюїту „Пам'яті Моріса Равеля", „Ностальгічний диптих" для симфонічної оркестри.

В концерті прозвучала хорова, камерна і оркестрова музика композитора у виконанні солістів і хору консерваторії під управлінням Наталії Яшник і симфонічної оркестри (художній керівник і головний дириґент Сергій Петросян).

Володимир Скуратовський

Відбулася також презентація першої поетичної збірки В. Скуратовського „Розкрите небо над собою".

Багатогранна діяльність В. Скуратовського знана дніпропетровській публіці. Він – ведучий і концертмайстер тематичних концертів в Дніпропетровській консерваторії, міській бібліотеці, музеї „Літературне Придніпров'я".

Авторський концерт дав можливість ближче ознайомитися з його поезією. До першої збірки автора включено вірші, есеї, прозу, афоризми.

Олександер Нежигай,
голова Дніпропетровської реґіональної організації Спілки композиторів України

Міжнародний фестиваль дитячого фолкльору

Гості з Білорусі, Литви і Росії виконують українську народну пісню „Зеленеє жито, зелене".
Фото: Євген Цимбалюк

ДУБНО, Рівненська область. – Юні фолкльористи з восьми областей України та Криму, Росії, Білорусі, Польщі, Литви виступили зі своїми програмами на Міжнародному фестивалі-конкурсі дитячого фолкльору „Котилася торба", який відбувся 23 травня.

Подіями свята стали також науково-практична конференція, виставка декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва „Веселики Полісся", творчі зустрічі учасників фестивалю з шкільною молоддю міста і району.

Фестиваль віднесений до програми Міжнародної ради фестивального фолкльору і народного мистецтва (CIOFF) й був присвячений пам'яті українського народознавця, фолкльориста, письменника Василя Скуратівського.

Євген Цимбалюк

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Червень 2010 року, ч. 118

Хто замінував і підірвав будови Києва?

Про замінування і підірвання будівель Хрещатика та Успенського собору в Києво-Печерській Лаврі 1941 року написали багато осіб, колишніх мешканців Києва, що опинилися в діяспорі ще перед тим, як Україна стала незалежною державою.

Поміщено багато дописів вже й у роки незалежности України, бо багато осіб в Україні, навіть на високих посадах, як, наприклад, колишній голова Києва Олександер Омельченко, твердили, що то робота „німецьких варварів“.

Про замінування і зруйнування Хрещатика Києва докладно розповів в своїй книзі „Диявольська гра“ київський журналіст Юрій Краснощок – лавреат премії ім. Івана Багряного.

В діяспорі про руйнування Києва писав Леонтій Форостівський, третій з черги голова київської управи, в книзі „Київ під ворожими окупаціями“. Книга вийшла друком у видавництві Миколи Денисюка в Арґентині 1952 року. Автор книги помер 1974 року в США.

Першим головою міста Києва за німецької окупації було призначено історика Олександра Оглоблина, якого 29 жовтня 1941 року замінив 39-річний проф. Володимир Багазій. В міській управі Києва за його головування працював відомий в діяспорі мовознавець і редактор журналу 1970-1976 роках „Нові дні“ проф. Дмитро Кислиця.

В своїй книзі „Світе ясний“, що вийшла друком в 1987 році, про руйнування Києва він пише так: „Що почалось тоді діятись в Києві: горів будинок Думи, стався вибух в Успенському соборі (Лавра), зарізали проф. Дмитра Ревуцького, фугасною бомбою зірвано ріг будинку при Софіївському соборі, невідомо хто перетинав важкі військові кабелі – за перший перетин військова поліція арештувала 200 чоловіків у тій околиці й розстріляла, за другий – 300, за четвертий – 400 осіб, а В. Багазій за кожним разом енерґійно діяв, рятуючи невинних киян“.

19 лютого 1942 року німці арештували В. Багазія та його 19-річного сина й розстріляли в Бабиному Ярі, звинувативши його в тому, нібито він був залишений комуністами для підпільної роботи. Ті донесення були зроблені комуністичними підпільниками, які здобули довір’я в німців й німецькими руками нищили українських патріотів. Після смерти В. Багазія головою управи Києва було призначено Л. Форостівського.

Зруйнування Києва комуністами докладно описали мешканці Києва в своїх спогадах: Ростислав Василенко в книзі „Життя в гримі і без“, Докія Гуменна в книзі „Хрещатий Яр“, Олександер Зозуля в книзі „Слідами подій“, Н. Пушкарський в статті „Як горів Київ“, що появилася друком в „Українському збірнику“ (ч. 5), видання Інституту з вивчення СРСР, в статтях Олекси Повстенка, який був опікуном собору св. Софії за більшовиків і упросив вояків не мінувати св. Софію, д-р Василь Рождественський в статті „Хто замінував Хрещатик“ та ін.

Письменник Анатолій Кузнєцов, киянин, переконаний, що злочин зруйвання Києва – справа рук більшовиків. Батько його – росіянин, мати – українка. В 1969 році він поїхав в закордонне відрядження в Англію й відмовився повернутися. Він написав книгу-роман „Бабин Яр“.

Про зруйнування Хрещатика та Печерської Лаври А. Кузнєцов пише: „Створювалося враження, що вибухає все місто. До війни в Києві починали будувати метро, і тепер повзли чутки, що то була не підземка, а закладання велетенських мін під усім Києвом. Проте правдоподібнішими були запізнені спогади про те, як ночами в двори заїжджали вантажівки і люди в уніформі НКВД щось виладовували в підвали“.

Відомий український кінорежисер і письменник Олександер Довженко вів щоденник. Про події руйнування Києва написано в книзі, що вийшла друком в 2001 році під назвою „Зачарована Десна. Оповідання, щоденник“: „Почалося це з рогу Прорізної, де була якась комендатура. Біля комендатури стояли дві величезні черги киян. Всіх засипало цеглою, і німців також. Потім я розпитував ще багатьох людей і довідався, що не німці знищили центр знівеченої столиці, а ми самі. Наші дурники перевиконали програму завдань і на сей раз, зоставшись вірними своєму стилю безбатченків дурноголових і геростратів. Се ми налякали німців, висадивши в повітря кілька десятків фашистських офіцерів разом з нашими обивателями, що не бралися, звичайно, в розрахунок. Але я про се нікому в житті не скажу, бо належить говорити, що поруйнували наш прекрасний милий Київ фашистські нелюди. І що Лавру, святиню всієї Русі, висадили в повітря теж вони“.

Дмитро Бровар – комсомолець, підпільник з Києва – писав, що Хрещатик і Київ зруйнували чекісти, й ту операцію провів спеціяліст з радіокерованих вибухових пристроїв Ілля Старинов.

Чи не час вже, не боячись переслідувань, притягти до відповідальности Комуністичні партії України та Росії, які ще й далі плачуть за Радянським Союзом, як в не їх державах, то в міжнародному суді, за голод 1933 року, колективізацію, розкуркулювання, розстріли, Соловки, Сибір, Колиму, табори, русифікацію, зруйнування церков, численних історичних будов за замінування і підірвання будов Києва?

Росія перебрала все, що належало СРСР, то мусить перебрати й відповідальність за його злочини, як перебрали німці відповідальність за злочини нацистської Німеччини.

Олексій Коновал

Щиро дякуємо за підтримку

Від часу появи останнього числа сторінки Фундації прислали пожертви такі особи: 1,400 дол. – **Леонід Мостович** (з них 1,000 дол. для видання спогадів про переслідування німцями українців на Волині та Холмщині, та 250 дол. – на ліки хворій дитині); по 100 дол. – **Галина Кочановська, Роман Воронка** та **Богдан Неганів;** по 50 дол. – **Люба** й **Анатолій Коломийці, Любомира Мичковська** (для Видавничого дому „Києво-Могилянська академія“) та **Степан Городецький** (для сиріт України); 35 дол. – **Іван Деркач** та 20 дол. – **Степан Ступак**.

На побудову пам’ятника жертвам Голодомору 1933 року в Миргороді прислали пожертви: 148 дол. – **Михайло Коргун;** 100 дол. – **Іван Деркач** та 50 дол. – **Л. Мичковська.**

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й прохає й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати Україні!

Журнал у Кракові – про Івана Багряного

Обкладинка краківського місячника „Вечірня година“, у якому в лютому-березні 1944 року було вміщено книгу Івана Багряного „Звіролови“. Художник Мирослав Німців (1910-1997). Ілюстрація з альбому „Понад кордонами. Модерна українська книжкова графіка. 1914-1945“.

Яким було Чикаґо в минулому

Околиці теперішнього міста Чикаґо, де тепер живуть тисячі українців, були власністю в різні роки трьох держав. Спершу власником була Франція – від 1673 до 1760 року, бо ці околиці відкрили два французькі дослідники Луї Жолієт і Жак Маркет. Коли війська Англії перемогли французьке військо в Америці, околиці Чикаґо стали власністю Англії – від 1760 до 1783 року. Сполучені Штати Америки дістали в своє володіння Чикаґо, якого назва є індіянською, після війни з Англією, коли штати стали незалежною державою й закріпили те володіння союзом з індіянами, які в ті часи були власниками цих територій.

Коли розпочалася вдруге війна між Англією й США в 1812 році, Форт-Дірборн, військове укріплення, з якого почало рости місто Чикаґо, стояло вже протягом восьми років. Довкола фортеці, яка знаходилась недалеко від озера Мишиґен, в плавнях, лісах і полях мешкали індіяни. В більшості вони були в дружніх відносинах з мешканцями фортеці. Один з індіянських провідників Блек Партрідж навіть дістав від федерального уряду Медалю Дружби за наладнання і втримання добрих взаємин з федеральними військами та білими мешканцями.

Але в 1812 році сталися зміни. Губернатор Мишиґенської території вислав післанця з Дітройту повідомити мешканців Форт-Дірборну, який був розміщений на південний захід від теперішнього перехрестя доріг Мишиґен і Векер, що на них плянується напад. Тепер відомо, що той напад був спонзорований Англією.

Губернатор радив негайно перебратися до сильнішої фортеці Форт-Вейн, яка пізніше стала містом Форт-Вейн в штаті Індіяна. Вивезти майно і допомогти в дорозі прибув з Форт-Вейну невеликий загін, в склад якого входило кілька десятків індіян, під командою капітана Велса, дядька дружини капітана Гілда, командуючого укріпленнями. Гілд наказав негайно збиратися в дорогу. Залишки харчів віддали тутешнім індіянам, а 1,500 галонів горілки випустили в річку Чикаґо, яка в ті роки вливалася в Мишиґенське озеро. Випущення горілки, як довший час твердили, призвело до сутички між індіянами й білими мешканцями.

В день, коли мешканці Форт-Дірборну збиралися до вимаршу, індіянський провідник Б. Партрідж приніс до фортеці свою Медалю Дружби. Він сказав, що не знає, чи йому вдасться втримати своїх войовничих індіян в дальшій дружбі.

Коли військо та їхні родини виїхали з фортеці, за ними з’явилися й індіяни, які раптово зникли. Індіяни зробили засідку в околиці, де тепер вулиці Мишиґен і Рузвельта. Сталася сутичка. Було вбито 15 індіян і 69 осіб з фортеці. Між вбитими був і капітан Велс, який ще немовлям був викрадений індіянами. Пізніше його іменем назвали одну з вулиць Чикаґо. Індіяни виховали Велса як відважного вояка. В 1790 році він бився по стороні індіян проти білих мешканців. На згадку тих подій на мості через річку Чикаґо, на вулиці Мишиґен вставлено барельєф, на якому зображено картину битви тих часів.

Олексій Коновал

Дописи і листи до Фундації ім. Івана Багряного, членські внески і пожертви просимо посилати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights,
IL 60005 USA
Сторінку редагує
Олексій Коновал

ПОДОРОЖІ

Добридень, Україно...

Залізничний двірець у Львові. Фото: Олександер Костирко

Минулого 2009 року мені пощастило відвідати рідну Україну. В моїх поїздках я звичайно зупиняюся у трьох „столицях": Чернівцях, Львові і, звичайно ж, у Києві.

У Львові в найближчу неділю поїхала зі своєю господинею на Службу Божу до церкви св. Юра. Храм той кожного разу, коли там буваю, наповнює душу особливим хвилюванням, виникає відчуття живої присутности наших великих Владик – Митрополита Шептицького і Патріярха Йосифа Сліпого. Зі сльозами на очах слухала прекрасний хор. На Богослуженні, крім численних священиків, було багато єпископів, бо тоді якраз відбувався синод.

У наступні дні відвідала Український Католицький Університет і церкви Преображення Господнього та старовинну Вірменську.

19 липня я взяла участь у відзначенні 65-ої річниці бою під Бродами на меморіяльному цвинтарі поблизу села Червоне.

Після Молебня цікавою частиною відзначень була військово-історична реконструкція бою під назвою „Прорив з оточення". У ній брали участь члени професійних клюбів з різних міст України. 35 „дивізійників", відповідно вдягнених, зі „зброєю" в руках виступали проти такої ж кількости вояків Червоної армії. Глядачі мали змогу побачити, що відбувалося на цій землі 65 років тому...

Чернівці – „столиця" чарівної Буковини. Це рідне місто мого чоловіка, про яке я чула так багато з його розповідей, і де він спочиває на місцевому цвинтарі серед своїх рідних.

Вдалося вибрати гарну погоду і поїхати вглиб Карпат. Їх краса справді зачаровує. Зупинилася над Чорним Черемошем, який дальше лучиться з Білим. Краса неймовірна, годі очі відірвати... Їдемо до Криворівні – серця Гуцульщини, а відтак до Верховини, колишнього Жаб'я. В Криворівні, певна річ, не можна обминути літературно-меморіяльний музей ім. Івана Франка. У ньому є багато скарбів ще кінця XIX і початку XX ст., зокрема світлин видатних діячів української культури – І. Франка, Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Михайла Грушевського, Олександра Олеся, Володимира Гнатюка, Володимира Шухевича, які тут в різний час жили і працювали. Тепло прощаємось з управителем музею, який щиро запрошує знову відвідати цей чарівний закуток нашої землі.

Їдемо ще на короткий час в Жаб'є – тепер Верховина, де, вживаючи поетичного вислову, „верхи гір сягають зір". Дорога і бистрі гірські річки в'ються серпантиною, і є нагода спостерігати їх красу з усіх сторін.

Та пора прощатися з Чернівцями. Мене чекає далека дорога – до Києва, куди треба їхати поїздом цілу ніч. А про красу Києва зайве говорити. Оце вже й справді – „Як тебе не любити, Києве мій". Кожного року, коли там буваю, столиця захоплює і чарує мене щораз більше.

Ще вдома довідалася я з преси про відбудову палацу гетьмана Кирила Розумовського в Батурині, й поїхала туди, щоб побачити відбудовану й відновлену козацьку столицю. Погода була прегарна. Ми всі четверо, я з двома приятельками-киянками і привітним водієм оглядаємо з цікавістю з вікна авта чудові околиці. Перед нами – великі лани золотистих соняшників, які далеко на виднокрузі поєднуються з темно-синьою куполою неба і немов творять синьо-жовтий прапор.

Водій повідомляє, що зближаємося до станції Крут, де в січні 1918 року відбувся жорстокий бій українських студентів з московським аґресором. По дорозі туди вступили до дорогих могил юних героїв-крутянців. Стою перед насипом і витираю сльози, читаючи напис: „Тут береже Україна вічний сон молодих своїх синів, які згинули геройською смертю за Її волю під Крутами 20 січня 1918 року". Пам'ятник спорудила Управа Братства дивізійників Ню-Йорку.

Дальша дорога веде до Гетьманської столиці – до палати К. Розумовського в Батурині. Довколишні стежки пам'ятають сліди гетьманів Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича, Івана Мазепи, Самійла Величка, генерального судді Василя Кочубея та останнього гетьмана К. Розумовського.

У місцевому музеї багато історичних пам'яток, зокрема доби гетьмана І. Мазепи та Мотрі Кочубеївної. На столі, під склом – листи гетьмана до юної М. Кочубеївни.

Вертаємося через Конотоп, славетне місце в нашій історії, де війська гетьмана Івана Виговського розгромили російську армію.

У Києві я була на Богослуженні в Патріяршому соборі Вознесіння Христового, який все ще в процесі будови. Богослуження покищо відправляються у невеликій, збудованій гуцульськими майстрами дерев'яній церковці. Собор завершений величною позолоченою куполою, але внутрі його потрібно ще багато вкласти праці. Після Богослуження – коротка зустріч з парохом і нагода, як це було в Українському Католицькому Університеті у Львові, скласти лепту на такі важливі цілі.

Повернувшись до Львова, вирішила відвідати Музей Романа Шухевича в Білогорщі. Ввічливий екскурсовод, за фахом історик, подав цікаві інформації. Всі стіни і столики заставлені цінними знімками та різними документами генерала Р. Шухевича з 1933-1934 років та з часів численних арештів у Галичині у зв'язку з убивством польського міністра Броніслава Пєрацького. При тій нагоді пригадала собі багато прізвищ з тих років, коли я навчалася у нижчих клясах народної школи. Про них згадувалося часто в домі моїх батьків, особливо коли моя сестра приїздила додому з Кракова, де студіювала право і якій декілька разів доводилось перебувати у Бриґідках у Львові.

Ще веде нас провідник на другий поверх, де знаходилася кухня і заля засідань. Мені запропонували сісти на крісло, на якому під час нарад сидів генерал Р. Шухевич. З хвилюванням сіла...

Збоку, перед входом до кімнати, – сховок (вузенькe місце між двома стінами на випадок несподіваного нападу ворога). Є слід, який залишила по собі куля в одвірку, коли Р. Шухевич вистрілив з револьвера, як внизу гримали у двері енкаведисти. Назустріч їм вийшла зв'язкова Дарія Гусяк. Щоб вона мала час проковтнути ціянистий калій, він, щоб відвернути увагу від неї, вистрілив, і куля попала в одвірок. Зв'язкова встигла взяти отруту до уст, але енкаведисти змогли врятувати від смерти. А генерал Р. Шухевич пострілом у голову закінчив своє молоде життя. Зв'язкову ув'язнили і піддавали страшним тортурам. 25 років вона провела в Сибіру.

Наступного дня відвідала худьожньо-меморіяльний музей Олекси Новаківського, поблизу храму св. Юра. В 1907 році будинок цей придбав великий меценат української культури Митрополит Андрей Шептицький для потреб українських мистців. В 1923 році в цьому будинку замешкав мистець О. Новаківський, якого запросив Митрополит Андрей з Кракова. У 1923-1935 роках у цій майстерні діяла перша українська мистецька школа, де навчалось понад 90 осіб творчої молоді з усієї України. Після смерти мистця в 1935 році оселя опустіла. В 1972 році в 100-річчя від народження О. Новаківського, у тому приміщенні відкрито мистецько-меморіяльний музей. Тут виставлені шедеври О. Новаківського, які стали клясикою українського образотворчого мистецтва, – „Втрачені надії", „Наука і мистецтво", „Олекса Довбуш", „Дзвінка", „Хризантеми", „Пробудження", „Портрет Василя Барвінського".

Останній день перебування в Україні використала для подорожі до Яворова, з яким мене в'яже багато споминів, і де на цвинтарі знаходиться могила моєї матері та її рідних. По дорозі вступила на Янівське кладовище, кілька хвилин постояла в молитовному поклоні біля могили Ольги Басараб, яку у в'язниці замордували поляки, а на стіні камери якої залишилися кров'ю написані нею слова: „За кров, за сльози, за руїну, верни нам, Боже, Україну".

Повернувшися до Львова, мала ще час оглянути знану ще з польської, більшовицької та німецької окупацій „Тюрму на Лонцького". Камера-одиночка, камера смертників, кабінет слідчого... 24,000 жителів з Західньої України знайшли там смерть.

Наступного дня по полудні відлітаю додому. Вже з літака, крізь вікно, прощаюсь з Україною, якої за життя вже, певно, не доведеться побачити...

Любомира Мичковська,
Бродвю-Гайтс, Огайо

„Краса Карпат справді зачаровує". Фото: Олександер Костирко

Вдячний спомин про св. п. Валентина Кохна

25 травня в Норт-Порті, Фльорида, пішов з життя голова Українського Православного Братства ім. Митрополита УАПЦ Василя Липківського, багатолітній оборонець ідеї автокефалії Української Православної Церкви Валентин Кохно.

Він народився 16 травня 1922 року в селі Лебедині Шполянського району Черкаської області. Його батько, священик Української Автокефальної Православної Церкви о. Микита Кохно був заарештований і ув'язнений, а потім знищений в сталінських катівнях. Це прирекло всю родину з овдовілою паніматкою Вірою Кохно на злиденне існування, а згодом еміґрацію, бо на рідній землі не було місця для родини „ворога народу".

Навіть за умови існування в СРСР „залізної завіси", яка відгороджувала Україну від всього світу, В. Кохно докладав всіх зусиль для того, щоб пам'ять про УАПЦ на чолі з Митрополитом В. Липківським, про батька, єпископів і вірних цієї Церкви не зникла. Він ніколи не шкодував зароблених власною працею і талантом коштів на підтримання видавничих проєктів, які мали на меті зберегти і поширити відомості про УАПЦ, які, здавалося, були назавжди поховані в спецхранах КҐБ.

Після розпаду СРСР і здобуття незалежности Української держави в 1991 році з'явилася можливість поїхати на Батьківщину. У Києві, Лебедині, Харкові В. Кохно добивався доступу до документальних матеріялів, зустрічався з уцілілими свідками, привозив видання з діяспори, щедро роздаючи їх всім бажаючим читати правду про УАПЦ і допомагав всім тим, хто висловлював підтримку його ідеям про відродження УАПЦ в Україні.

В. Кохно брав участь у науковій і видавничій діяльності Інституту української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського Національної Академії Наук України, де вийшла друком книжка документів і матеріялів про перший Всеукраїнський Православний церковний собор УАПЦ 14-30 жовтня 1921 року.

Результатом подальшої співпраці з В. Кохном став вихід другої книги – „Другий Всеукраїнський Православний церковний собор УАПЦ 17-30 жовтня 1927 року". Таким чином, здійснилася його мрія про ознайомлення засекреченими до того часу матеріялами, які висвітлювали працю Митрополита В. Липківського, соборну діяльність УАПЦ, документи його батька о. М. Кохна, як делеґата собору УАПЦ 1927 року.

Наступною спільною працею стало підготування до публікації архівних і документальних матеріялів, які були пов'язані з діяльністю Архиєпископа Івана Теодоровича. За всебічної підтримки з боку В. Кохна вийшла друком книжка „Іван Теодорович, Архиєпископ УАПЦ в Америці й Канаді".

Попри тяжкий стан здоров'я В. Кохно намагався до кінця здійснити програму дослідження і публікації архівних документів. Він встиг ознайомитись з збірниками, які побачили світ завдяки відкриттю архівів Служби безпеки України (СБУ).

Але, на жаль, смерть обірвала його подальші пляни, серед яких була публікація загального реєстру всіх єрархів священослужителів УАПЦ, матеріяли обох соборів УАПЦ, довідника архівно-кримінальних справ з фондів Галузевого державного архіву СБУ та ін.

Раптова смерть В. Кохна викликала сумне відчуття власної невдячности. Адже так легко було ще раз зателефонувати, підтримати, поздоровити зі святом, поцікавитись справами...

Тепер можна тільки молитись в душі за те, що Господь упокоїв невтомного трудівника в оселях праведників за його відданість істині...

Ірина Преловська,
науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського Національної Академії Наук України, Київ

Сум за щирим приятелем

Ми з Валентином Кохном здружилися при будові пам'ятника Митрополитові Василеві Липківському 30 років тому і залишилися друзями до останнього дня його життя.

З життям і діяльністю В. Кохна пов'язане активне і напружене вшанування Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) – Церкви Митрополита В. Липківського і його побратимів. В. Кохно любив свою церкву, в якій виріс і за яку поклав своє життя його батько.

На поширення відомостей про УАПЦ В. Кохно не шкодував ні часу, ні грошей. Його дружина Раїса була йому постійним спільником і великою допомогою.

В Україні В. Кохно залишив друзів, які перейнялися його ідеями і з якими він співпрацював. Вони надіслали листи співчуття з приводу відходу В. Кохна.

Онук Митрополита В. Липківського, доктор технічних наук, науковий працівник Національної Академії Наук України Костянтин Липківський, пише: „Багаторічний керманич Українського Православного братства ім. Митрополита Василя Липківського, він був і є взірцем невтомної, наполегливої праці зі здійснення шляхетної справи – відродження духовности українського суспільства.

Ми щиро вдячні В. Кохнові за його плідну діяльність, за повернення Україні з небуття доброго імені мого діда – Митрополита В. Липківського та вшанування його пам'яті".

Надія Лихолоб, заступник директора Центрального державного архіву зарубіжної україніки, пише з Києва: „Від нас пішла щира людина, життя якої було наповнене любов'ю до рідної землі. У цю скорботну мить я і всі мої колеги поділяємо біль рідних і близьких В. Кохна, та висловлюємо найщиріші співчуття пані Раїсі та його нащадкам. Віримо, що його справа залишиться в пам'яті нашого народу".

Надійшло співчуття від відомого українського патріота доктора історичних наук Сергія Білоконя.

Доцент Київської Православної духовної академії Української Православної Церкви Київського патріярхату Ірина Преловська повідомила, що в пам'ять В. Кохна відслужили Молебні – у Михайлівському золотоверхому соборі Митрополит УАПЦ Димитрій, протоєрей Ярослав Ощудляк – у Львові, Владика Федір (Бубнюк) – у Полтаві.

Ми назавжди збережемо пам'ять про щирого приятеля і вірного служителя УАПЦ В. Кохна.

Петро Матула,
Вашінґтон

Помер І. Кучерів – керівник фонду „Демократичні ініціятиви"

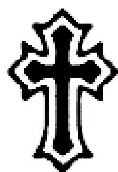
КИЇВ. – 29 травня, після важкої хвороби, помер відомий громадський діяч, соціолог, один з організаторів конґресу Народного Руху України Ількo Кучерів (1955-2010), президент Фонду „Демократичні ініціятиви", нагороджений у 2009 році Хрестом Івана Мазепи.

Св. п. Ількo Кучерів

Від 1981 року він брав участь у дисидентському русі, в 1989 році став членом молодіжного товариства „Громада", членом оргкомітету установчого з'їзду Народного Руху України за перебудову. Був радником В'ячеслава Чорновола. З 1993 року – головний редактор бюлетеню „Політичний портрет України". Автор численних публікацій у періодиці.

В 2010 році у І. Кучерева було виявлено рак легенів, він проходив курс хеміотерапії. 28 травня він писав на сайті фонду „Демократичні ініціятиви":

„Я поїхав в Джакарту (Індонезія) на міжнародну Асамблею світового руху за демократію, але перед цим за порадою лікаря пішов до костоправа повправляти хребет, щоб зняти болі перед поїздкою, бо хребет трохи нив. Костоправ зробив мені декілька маніпуляцій – з тим, щоб болі зникали, але в результаті болі підсилилися. І коли я був у Джакарті, мені вже тяжко було працювати. Коли я приїхав додому, то за порадою дружини зробив рентґен і виявилось, що проблема полягала в іншому. Мені досить швидко діягностували рак легень. І от тепер я проходжу лікування. Я вважаю, що лікарі, які мене лікують, дуже кваліфіковані. Вони призначили мені лікування хеміотерапією. Після тижня обстеження і першого курсу лікування я витратив всі кошти, які були в родині. Сьогодні – третє введення хеміотерапії, і далі, до контрольного обстеження, має відбутися ще три введення. Відчуваю колосальну підтримку від людей. До мене телефонують, пишуть і з України, і з Европи, і зі Сполучених Штатів... Я всім дуже вдячний. Це для мене дуже важливо. Залишаюся оптимістом. Ніхто з нас не знає, скільки нам відведено. Залишаюся з вами. Щиро вдячний. Ількo Кучерів". (*„Українська правда"*)

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 12 травня 2010 р. відійшла у Божу вічність під час вакацій у Савт Африці наша найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

СВ. П.

ОКСАНА МАРРІСІ

нар. 20 березня 1940 р.

ПОХОРОННА СВ. ЛІТУРГІЯ відбулися в четвер, 27 травня в Українській католицькій церкві св. Миколая у Чикаґо, Іл.

Поховання на цвинтарі св. Миколая у Чикаґо, Іл.

Залишилися у смутку:

муж – РОНАЛД
дочка– д-р АДРІЯННА

Вічна Її пам'ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями та знайомими, що дня 6 квітня 2010 р. відійшов у Божу Вічність в Ст. Петерсбурґ, Фла.

СВ. П.

МИРОН ЗАЛІПСЬКИЙ

Нар. 18 серпня 1923 р. в Золочеві, Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в похоронному заведенні E. Dale Gunter Funeral Home в St. Petersburg. Тлінні останки Покійного поховано на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в смутку:

брат – ЯРОСЛАВ з дружиною НАДІЄЮ
братанка – УЛЯНА
братанок – ІГОР з дружиною ХРИСТИНОЮ і дітьми: СОФІЙКОЮ, МЕЛАНІЄЮ і ВІКТОРІЄЮ
родина – СОФІЯ ВОНТОРСЬКА, д-р ДАРІЯ МОНТЕРО з родиною АНДРІЙ ФИЛИПОВИЧ з родиною, д-р РОКСОЛЯНА ГАРАСИМІВ з родиною, ТАРАС ФИЛИПОВИЧ, МАРТА СТАДНИК з чоловіком СВЯТОСЛАВОМ, ближча і дальша родина в Україні і Польщі.

Вічна Йому пам'ять!

З жалем і глибоким смутком сповіщаємо Приятелів і Знайомих, що в неділю, 16 травня 2010 р., в Чикаґо, на 91-му році життя перейшов поріг вічности наш найдорожчий чоловік, батько, дідо і вуйко

св. п. д-р вет. Богдан Ткачук

Похоронні відправи почалися в п'ятницю, 21 травня в каплиці Музиків, а похорон в суботу, 22 травня в катедрі св. о. Миколая з участю Преосвященного Владики Іннокентія, ЧСВВ і катедральних Отців.
Тлінні останки Покійного спочили на парафіяльному цвинтарі в Чикаґо.

Вічна Йому пам'ять!

Залишені в жалобі:

дружина – Ореста
дочки – Ліда
– Ірка з чоловіком Аляном Ґолуб
сини – Роман з дружиною Марічкою і синами Марком, Олесем і Адіком
– Юрко з дружиною Оленкою
сестрінка – Ірина Косаревич
племінники – Богдан Кліщ з дружиною Світланою і донями Адріяною і Наталкою
– Наталка Бзовий з чоловіком Вивом Ґюлґол і дітьми Николаєм і Лярисою
– Ліда Бзовий з донею Катею
– Євген Бзовий
– Віка Волошина
кузин – Микола Волошин з дочкою Вірою і чоловіком Бабом Чик та з дітьми Ребекою і Реймондом і родина в Україні

Вшановуючи пам'ять Покійного пожертви можна складати на:
Ukrainian National Museum, 2249 W. Superior St., Chicago, IL 60612-1327
UCARE, Inc. (Ukrainian Children's Aid & Relief Effort)
P.O. Box 123, Glencoe, MO 63038-0123
St. Nicholas Ukrainian Catholic Cathedral School
2200 W. Rice St., Chicago, IL 60622.

З волі Всевишнього дня 11-го травня 2010 р. у Воррен, Миш. відійшла у вічність по заслужену нагороду відома добродійка і суспільна діячка письменниця і поетеса, мистець – маляр

СВ. П.

ІРИНА ЗАХАРКІВ

член 94 Відділу УНСоюзу і Українського Національного Музею в Гемтремку, Миш.

Відійшов у вічність 25 травня 2010 р. голова Українського Православного Братства ім. Митрополита УАПЦ Василя Липківського

СВ. П.

ВАЛЕНТИН КОХНО

1922 р. народження.

ПАНАХИДУ віслужив 27 травня протоєрей о. Іван Фатенко і обряд похорону 28 травня протоєрей о. Володимир Волощук в храмі св. Андрія в Норт Порті, Фльорида.
Літію над могилою на Українському меморіяльному цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., відправив 29 травня протопресвітер о. Григорій Подгурець при участі дружини-добродійки Галини.

Залишені у глибокій жалобі:

дружина – РАЇСА КОХНО
син – д-р ТАРАС КОХНО з дружиною ДАНУСЕЮ
внуки – МАРКО, АДРІЯН та АЛАНА
брат – ТАРАС КОХНО з дружиною ЛІДІЄЮ і дітьми ЮРІЄМ, МАРТОЮ і НАТАЛКОЮ з чоловіком ЮРІЄМ і внуками ОЛЕКСАНДРОМ, ПАВЛОМ та ПЕТРУСЕМ
сестра – д-р КАТЕРИНА з доньками д-р ВІРОЮ і ГАЛИНОЮ та внуки СЕРЕНЯ, ВІКТОР і ГАРМОНІЯ.

Вічна пам'ять Спочилому!

Українське Православне Братство
ім. Митрополита УАПЦ Василя Липківського